

SADRŽAJ

1.	Uvod	1
2.	Osnovni postupci revizije i kriteriji za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije	4
2.1.	Osnovni postupci revizije	4
2.1.1.	Izbor subjekata revidiranja	4
2.1.2.	Tijek revizije	4
2.2.	Kriteriji za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije.....	6
3.	Zadaci i ostvarenje zadataka Državnog ureda za reviziju	13
3.1.	Zadaci Državnog ureda za reviziju	13
3.2.	Ostvarenje zadataka	14
4.	Očekivanja podnositelja zahtjeva i učinci revizije	16
5.	Analiza procesa pretvorbe i privatizacije	20
6.	Primjena članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije	41
7.	Posebna mišljenja Državnog ureda za reviziju o ispravnosti provedene pretvorbe i privatizacije	45
8.	Zaključak.....	46

I Z V J E Š Ć E
O RADU NA PROVEDBI REVIZIJE
PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

1. Uvod

Reviziju pretvorbe i privatizacije obavio je Državni ured za reviziju u razdoblju od svibnja 2001. do rujna 2004. na temelju odredbi Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 – pročišćeni tekst) i Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije (Narodne novine 44/01 i 143/02).

Prema odredbama Zakona o državnoj reviziji, revizija pretvorbe i privatizacije je ispitivanje dokumenata, odluka, poslovnih knjiga, ugovora i akata, na temelju kojih je obavljena pretvorba i privatizacija, kao i druge dokumentacije radi utvrđivanja je li u postupku pretvorbe i privatizacije došlo do povrede odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, Zakona o privatizaciji, Zakona o društvenom kapitalu ili posebnih zakona.

U smislu Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, revizija pretvorbe i privatizacije je ispitivanje dokumenata, isprava, privatnih novčanih i imovinskih transakcija, sustava interne kontrole i interne revizije, računovodstvenih i financijskih postupaka, te drugih evidencija radi utvrđivanja prava, obveza i odgovornosti osoba s javnim ovlastima, njihovih ugovornih strana i drugih osoba s kojima su zajednički djelovali uključujući i pravne sljednike pravnih osoba, sudionika u pretvorbi i privatizaciji.

Ciljevi revizije pretvorbe i privatizacije određeni Zakonom o reviziji pretvorbe i privatizacije, odnosili su se na zaštitu Ustavom zaštićenih vrednota, ukupnog pravnog poretka, javnog morala te postizanja ciljeva propisanih odredbama članka 1. Zakona o privatizaciji na način da se utvrdi je li u postupku privatizacije došlo do povrede odredbi Zakona o privatizaciji.

Zakonom o reviziji pretvorbe i privatizacije određeno je da se revizija pretvorbe i privatizacije provodi u svim pravnim osobama:

- za koje su zakonom određeni ovlaštenici, dostavili zahtjev s opisanim činjenicama radi kojih se zahtijeva obavljanje revizije;
- koje je sanirala Vlada Republike Hrvatske, a koje se u cijelosti ili djelomično financiraju ili su se financirale iz državnog proračuna odnosno iz sredstava fondova mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, zavoda za zapošljavanje i socijalne skrbi, programa za zapošljavanje invalida ili razvojačenih branitelja ili su kod banaka uzimale kredite za kupnju vlastitih dionica ili udjela za koje su jamčile imovinom pravnih osoba koje su se pretvarale i privatizirale;
- kod kojih je provedena kuponska privatizacija;
- kod kojih je izvršena zamjena dionica;
- čije su dionice davane na upravljanje; te
- kojima je otpisano potraživanje na temelju dužničko-vjerovničkih odnosa, izvršeno otpisivanje potraživanja na temelju neplaćenih poreza i doprinosa i drugim pravnim osobama u skladu s odredbama spomenutog Zakona.

U skladu s odredbom Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju je u roku 60 dana od dana stupanja na snagu navedenog Zakona, odnosno u razdoblju od 24. svibnja do 23. srpnja 2001. zaprimao zahtjeve ovlaštenika za pokretanje postupka revizije. Zaprimito je ukupno 1 357 zahtjeva koji su se odnosili na 927 trgovačkih društava nastalih preoblikovanjem društvenih poduzeća. Također, u skladu s odredbama članka 6. i članka 7. istog Zakona, prikupljeni su i podaci o subjektima u kojima treba obaviti reviziju na temelju prethodno navedenih kriterija.

Od početka primjene Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, odnosno od svibnja 2001. do rujna 2004. revizijom je obuhvaćeno 1 556 društvenih poduzeća.

Obavljene su sljedeće revizije:

- revizija pretvorbe i privatizacije u 1 006 društvenih poduzeća (prema zahtjevima ovlaštenika iz članka 11. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije ili prema odredbama članka 6. i članka 7. istog Zakona);
- revizija procesa kuponske privatizacije (obuhvaćena su 471 društva, od kojih za 276 nije podnesen zahtjev za reviziju, odnosno za koje nema neke druge zakonske osnove za provedbu revizije pretvorbe i privatizacije);
- revizija procesa zamjena dionica između Hrvatskog fonda za privatizaciju, mirovinskih fondova i drugih pravnih i fizičkih osoba koje su sudjelovale u zamjenama dionica s ciljem poboljšanja kvalitete portfelja svakog pojedinog sudionika u zamjenama (obuhvaćeno je 770 društava, od kojih za 274 nije podnesen zahtjev za reviziju, odnosno za koje nema neke druge zakonske osnove za provedbu revizije pretvorbe i privatizacije);
- revizija postupka davanja dionica ili udjela na upravljanje (obuhvaćeno je 28 društava);
- revizija postupaka prodaje dionica i udjela iz portfelja fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja (obuhvaćene su 572 transakcije prodaje dionica ili udjela koje se odnose na 498 trgovačkih društava); te
- revizija postupaka prodaje dionica i udjela iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Prema odredbi članka 10. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju obavezan je Hrvatskom saboru podnijeti izvješće o svom radu svakih šest mjeseci.

Prvu informaciju o provedbi revizije pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju izradio je u listopadu 2001. koju je Hrvatski sabor prihvatio u prosincu iste godine.

Drugo izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije 99 društvenih poduzeća s izvješćem o obavljenoj reviziji procesa kuponske privatizacije, dostavljeni su Hrvatskom saboru u travnju 2002.

U lipnju iste godine, na zahtjev Hrvatskog sabora, Državni ured za reviziju izradio je Dodatak Izvješću o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije iz travnja 2002., kojeg je Hrvatski sabor na sjednici tijekom lipnja prihvatio.

Četvrto izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije 143 društvena poduzeća s izvješćem o obavljenoj reviziji procesa zamjena dionica i davanja dionica ili udjela na upravljanje, dostavljena su Hrvatskom saboru u studenome 2002.

Peto izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije 227 društvenih poduzeća s izvješćem o obavljenoj reviziji postupaka prodaje dionica i udjela iz portfelja fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja, dostavljena su Hrvatskom saboru u svibnju 2003.

Šesto izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije 250 društvenih poduzeća dostavljena su Hrvatskom saboru u studenome 2003.

U sedmom izvještajnom razdoblju, obavljena je revizija pretvorbe i privatizacije 287 društvenih poduzeća i revizija prodaje dionica i udjela iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju. Podnošenjem ovog Izvješća o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju završio je postupak revizije pretvorbe i privatizacije društvenih poduzeća u skladu s odredbama Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije.

Završno Izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije sadrži opis osnovnih postupaka revizije te kriterija za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije. U Izvješću su navedeni i zadaci Državnog ureda za reviziju u vezi revizije pretvorbe i privatizacije te njihovo ostvarenje. Analizirana su očekivanja podnositelja zahtjeva i opisani učinci revizije pretvorbe i privatizacije, navedeni su rezultati analize procesa pretvorbe i privatizacije te podaci o podnesenim prijavama nadležnom državnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu, u slučajevima kada je ocijenjeno postojanje osnovane sumnje da pojedine radnje imaju obilježje kaznenog djela, privrednog prijestupa ili prekršaja. Na koncu, u Izvješću se daje popis subjekata za koje je Državni ured za reviziju izdao posebno mišljenje o ispravnosti provedene pretvorbe i privatizacije.

2. Osnovni postupci revizije i kriteriji za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije

2.1. Osnovni postupci revizije

Osim Zakonom o reviziji pretvorbe i privatizacije, koji se primjenjuje od 24. svibnja 2001. te Zakonom o državnoj reviziji, postupci revizije pretvorbe i privatizacije određeni su INTOSAI - revizijskim standardima (Narodne novine 93/94), te Kodeksom profesionalne etike državnih revizora i drugim propisima koji uređuju pravila i metodologiju rada državne revizije.

2.1.1. Izbor subjekata revidiranja

Redoslijed obavljanja revizija određen je Zaključkom Hrvatskog sabora iz lipnja 2002. Prema navedenom Zaključku, veličina poduzeća prije pretvorbe (prema visini temeljnog kapitala i ukupnih prihoda te prema broju zaposlenika) predstavljala je osnovni kriterij kojeg se Državni ured za reviziju pridržavao pri izboru subjekata revidiranja, tako da je prema zahtjevima ovlaštenika obavljena revizija velikih, zatim srednje velikih i na koncu manjih subjekata.

2.1.2. Tijek revizije

Postupci revizije pretvorbe i privatizacije započinjali su prikupljanjem dokumentacije potrebne za provedbu revizije. Kako su u postupcima pretvorbe i privatizacije, osim poduzeća koja su bila predmet pretvorbe i privatizacije, izravno ili neizravno sudjelovale i brojne pravne i fizičke osobe te tijela državne uprave, kao i osobe s javnim ovlastima, tako se i dokumentacija za provedbu revizije prikupljala kod svih navedenih subjekata. Najveći dio podataka i dokumenata pribavljen je od Hrvatskog fonda za privatizaciju i od trgovačkih društava kod kojih je obavljena revizija.

Najvažniji podaci i dokumenti u trgovačkom društvu i/ili Hrvatskom fondu za privatizaciju na temelju kojih je obavljena revizija bili su:

- dokumentacija o pretvorbi:
 - odluka organa upravljanja o pretvorbi sa svim obveznim priložima prema odredbama članka 11. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća,
 - rješenje ili suglasnost Agencije (Hrvatskog fonda za privatizaciju),
- zapisnik s osnivačke skupštine,
- statut (sa svim izmjenama i dopunama, s datumima primjene izmjena i dopuna),
- rješenja Trgovačkog suda o upisu u sudski registar,
- podaci o dionicama (broj, nominalna vrijednost, serija, vrsta, rod) ili udjelima,
- ugovori o kupnji dionica, odnosno udjela na temelju kojih je izvršen upis u knjigu dionica ili u knjigu udjela,
- podaci o stjecanju vlastitih dionica (odluke skupštine, ugovori ili drugi dokumenti na temelju kojih su stečene vlastite dionice),
- ugovori o prijenosu dionica, odnosno udjela na temelju kojih su evidentirane promjene u knjizi dionica ili knjizi udjela,

- dokumentacija o dokapitalizaciji (ugovori, odluke skupštine, virtmanski nalozi o uplatama gotovine, procjena vrijednosti imovine koja se unosi),
- dokumentacija o pretvaranju potraživanja u udjel (odluka, pravno utemeljenje potraživanja, ugovor o pretvaranju potraživanja u ulog i mišljenje komercijalne revizije),
- knjiga dionica ili knjiga udjela sa svim promjenama,
- popis članova uprave, upravnih i nadzornih odbora, s datumima imenovanja i razrješenja,
- ugovori o prodaji nekretnina, zajedno s odlukama nadležnih tijela,
- podaci o zahtjevima prijašnjih vlasnika za povrat imovine koja se nalazi u imovini društva,
- izvješća revizorske tvrtke i interne revizije,
- temeljni financijski izvještaji za razdoblje od pretvorbe do obavljanja revizije,
- analitička evidencija dugotrajne imovine za sve godine od pretvorbe, uključujući podatke o smanjenju vrijednosti i amortizaciji,
- analitička evidencija kupaca i dobavljača za sve godine od pretvorbe,
- popis trgovačkih društava u kojima društvo nastalo pretvorbom ili većinski vlasnik ima vlasnički ili suvlasnički udjel, te dokumenti, evidencije i financijski izvještaji potrebni za provedbu revizije osnivanja i revizije poslovanja za sva navedena trgovačka društva.

Na temelju prikupljenih podataka, utvrđene su sve značajne činjenice vezane uz pretvorbu društvenog poduzeća. Postupak revizije najvećim se dijelom odnosio na provjeru dokumentacije, koju su društvena poduzeća, uz odluku o pretvorbi, bila obvezna dostaviti Agenciji Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj. Ta se dokumentacija, u pravilu, nalazila u Hrvatskom fondu za privatizaciju. U ovoj fazi, obavljala se provjera zakonitosti provedenog postupka pretvorbe društvenog poduzeća.

Sljedeća faza revizije obuhvaćala je provjeru postupaka privatizacije, odnosno provjeru promjene vlasničke strukture dionica ili udjela, dokapitalizaciju, sanaciju ili stečaj društva. U ovoj fazi analizirani su osnovni pokazatelji poslovanja na temelju financijskih izvještaja, kako bi se provjerilo ostvarenje razvojnog programa te ciljeva privatizacije propisanih odredbama članka 1. Zakona o privatizaciji.

Nakon toga izrađeno je izvješće o obavljenoj reviziji pretvorbe i privatizacije za revidirano društveno poduzeće. Metodološki, sva izvješća sastavljena su na istovjetan način i u pravilu se sastoje od šest dijelova. U prvom dijelu navedena je zakonska regulativa na temelju koje je društveno poduzeće trebalo obaviti pretvorbu i privatizaciju. U drugom dijelu navedeni su osnovni podaci o poslovanju društvenog poduzeća u vrijeme pretvorbe, podaci o statusnim promjenama koje su nastale u razdoblju od pretvorbe društvenog poduzeća do dana obavljanja revizije, te podaci o vlasnički povezanim društvima. U trećem dijelu opisan je postupak pretvorbe sa svim nepravilnostima koje su revizijom utvrđene. Četvrti dio izvješća odnosi se na reviziju postupaka privatizacije, a obuhvaća sve promjene vlasničke strukture nastale nakon pretvorbe društvenog poduzeća, dokapitalizaciju, sanaciju i stečaj društva. U petom dijelu izvješća daju se podaci o poslovanju društva i vlasničkoj strukturi u vrijeme obavljanja revizije. Na koncu (u šestom dijelu izvješća), na temelju prethodno utvrđenih i opisanih činjenica, u skladu s odredbama članka 19. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, dana je ocjena provedbe postupka pretvorbe i ocjena provedbe postupaka privatizacije.

Pojedinačna izvješća sastavljena su u skladu s odredbama Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije i pravilima revizorske struke. Sadrže sve značajne podatke na temelju kojih su ocijenjeni postupci pretvorbe i privatizacije. Također, izvješća sadrže podatke o osobama koje su bile odgovorne za provedbu pretvorbe, nazive pravnih osoba ili imena fizičkih osoba koje su obavile procjenu vrijednosti poduzeća, imena osoba odgovornih za utvrđene nepravilnosti, te vlasničku strukturu u vrijeme pretvorbe i u vrijeme obavljanja revizije. U izvješću su navedena i vlasnički povezana društva, kao i odgovorne osobe u tim društvima.

2.2. Kriteriji za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije

Kriteriji za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije određeni su Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća i Zakonom o privatizaciji, te drugim zakonskim propisima.

Pri utvrđivanju kriterija za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije korištena je dokumentacija koju su društvena poduzeća bila obvezna dostaviti Agenciji Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj, u skladu s odredbama članka 11. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

To su sljedeći dokumenti:

- odluka o pretvorbi društvenog poduzeća,
- elaborat o procjeni vrijednosti društvenog poduzeća,
- program pretvorbe,
- razvojni program,
- osnovni podaci o društvenom poduzeću,
- dokazi o pravu vlasništva ili pravu korištenja nekretnina,
- izvještaj Službe društvenog knjigovodstva o realnosti podataka iskazanih u financijskim izvještajima za godinu koja prethodi godini u kojoj se obavlja procjena vrijednosti poduzeća, te
- druga dokumentacija koja se odnosi na pretvorbu i privatizaciju pojedinog društvenog poduzeća.

Uz spomenutu dokumentaciju, važan akt, kod utvrđivanja kriterija za ocjenu postupaka pretvorbe i privatizacije je i potvrda ili rješenje Agencije, kojom se društvenom poduzeću daje suglasnost na namjeravanu pretvorbu. Pri donošenju ocjene korišteni su i drugi propisi koje je donijela Agencija ili neka druga državna institucija, a odnose se na proces pretvorbe i privatizacije.

U nastavku daje se popis obavljenih revizija, odnosno popis društvenih poduzeća u kojima je prema zahtjevima ovlaštenika prema odredbama članka 11. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije ili prema odredbama članka 6. te članka 7. istog Zakona, obavljena revizija pretvorbe i privatizacije u razdoblju od prosinca 2003. do rujna 2004. i za koja je Državni ured za reviziju sastavio izvješća o obavljenim revizijama odnosno dao ocjenu provedbe postupaka pretvorbe i privatizacije.

1. Adria, Zadar,
2. Adriachem, Kaštel Sućurac,
3. Adriacolor, Split,
4. Agrokoka - Imotski, Imotski,
5. Agrolabin, Labin,
6. Agroprerada, Knin,
7. Agroprodukt, Benkovac,
8. Agroproteinka, Sesvetski Kraljevec,
9. Agroslavonija, Osijek,
10. Amfora, Makarska,
11. Arhitekting, Rijeka,
12. Armirač, Zagreb,
13. As Tehnocentar, Zagreb,
14. Astra - Međunarodna trgovina, Zagreb,
15. Astra-Agrimex, Zagreb,
16. August Šenoa, Zagreb,
17. Auto Dubrovnik, Dubrovnik,
18. Autoprijevoz, Otočac,
19. Autoremont, Matulji,
20. Autoremont, Zagreb,
21. Auto-Top, Zagreb,
22. Autotransport, Šibenik,
23. Banimed, Zagreb,
24. Belje, Darda,
25. Biokovo, Metković,
26. Boris Kidrič, Pula,
27. Bračanka, Supetar,
28. Brestovac drveni kombinat Garešnica, Garešnički Brestovac,
29. Brodogradilište Zadar, Kali,
30. Brodogradilište Trogir, Trogir,
31. Budućnost Pakrac, Pakrac,
32. Cetra, Zagreb,
33. Chromos Tvornica grafičkih boja, Samobor,
34. Croatia Film, Zagreb,
35. Croatia pumps, Karlovac,
36. Croatiatrans Pakrac, Pakrac,
37. Cvječarstvo, Rijeka,
38. Čilaš, Sinj,
39. Dalmacijakristal, Vrgorac,
40. Dalmacijaturist, Split,
41. Dalmatinka, Sinj,
42. Derby, Križevci,
43. Dimo, Zadar,
44. Dinarka, Knin,
45. DIP Josipdol, Josipdol,
46. DIP Pilana, Ogulin,
47. DIP Stolarija, Ogulin,
48. DIP TMK, Ogulin,
49. Dječji rekreacioni centar Puntičela, Pula,
50. Domet, Zagreb,
51. Domin, Slavonski Brod,
52. Drava tvornica žigica, Osijek,

53. Drvna industrija Nehaj, Senj,
54. Dubrovkinja Župa-Konavle, Dubrovnik,
55. Dubrovkinja nuova, Dubrovnik,
56. Dubrovnik Shopping Centers Poduzeće za unutarnju i vanjsku trgovinu, Dubrovnik,
57. Dunav, Beli Manastir,
58. Đuro Đaković Trgovačko ugostiteljsko poduzeće Standard, Slavonski Brod,
59. Ekran, Split,
60. Elektromehanika, Rijeka,
61. Elektromehanika - Sklad, Zadar,
62. Elektron, Split,
63. Elektron, Zagreb,
64. Elektronika, Zadar,
65. Emka, Pregrada,
66. Energoremont, Karlovac,
67. EP 64, Zagreb,
68. Eurostar travel, Rovinj,
69. Filmski Centar Zapad, Zagreb,
70. Geli, Đakovo,
71. Ghetaldus, Zagreb,
72. Gorica HUP, Velika Gorica,
73. Graditelj, Slavonski Brod,
74. Gradski magazin, Zagreb,
75. Građa, Beli Manastir,
76. Građevinar, Čabar,
77. Građevno, Makarska,
78. Gramat, Rijeka,
79. Graničar, Nova Gradiška,
80. Hidroelektra, Zagreb,
81. Hidroing, Varaždin,
82. Hoteli Helios, Stari Grad,
83. Hoteli Jadran, Ploče,
84. Hoteli Lopud, Lopud,
85. Hotelsko turističko i trgovačko poduzeće Stadion, Dubrovnik,
86. Hotelsko turističko poduzeće Cavtat, Cavtat,
87. Hotelsko turističko poduzeće Koločep, Koločep,
88. Hotelsko turističko poduzeće Lero, Dubrovnik,
89. Hotelsko turističko poduzeće Osmine, Slano,
90. HP Tučepi, Tučepi,
91. Hrvatska gradnja, Zagreb,
92. Hrvatski kulturni dom, Rijeka,
93. HTP Gruž, Dubrovnik,
94. HTP Korčula, Korčula,
95. HTP Šolta, Nečujam,
96. HTP, Hotel Jadran I, Dubrovnik,
97. Hum, Vela Luka,
98. Hvar, Hvar,
99. Imota, Imotski,
100. INA-Konzalting, Zagreb,
101. INA - Specijalna oprema, Zagreb,
102. Industrijsko građevinsko poduzeće Granit, Čazma,
103. Industrooprema, Rijeka,

104. Informator, Zagreb,
105. Intercommerce-Elegant, Brtonigla,
106. Interpublic, Zagreb,
107. Istra, Pula,
108. Istratrans, Labin,
109. Jadranka 1892, Vela Luka,
110. Jadranka, Mali Lošinj,
111. Jadran-Kamen, Novigrad,
112. Jadrankomerc, Crikvenica,
113. Jadranski naftovod, Rijeka,
114. Jadrantrans, Vrgorac,
115. Jadroinspekt, Rijeka,
116. Jugoturbina-Diesel, Karlovac,
117. Kamen - Split, Split,
118. Keramička industrija Orahovica, Orahovica,
119. KIO Karlovačka industrija obuće, Karlovac,
120. Klaonica s tovilištem, Nova Gradiška,
121. Kninjanka, Knin,
122. Komunalni centar, Zagreb,
123. Konstruktor, Zlatar,
124. Koopexport, Bjelovar,
125. Kovinoinstalacija, Split,
126. Kozara, Zagreb,
127. Krkplastika, Krk,
128. Kvarner, Punat,
129. Labinpogres, Labin,
130. Labinpogres tvornica igračkaka, Potpićan,
131. Lada, Zagreb,
132. Lepa, Tvornica drvnog namještaja, Lepoglava,
133. Liburnia riviera hoteli, Opatija,
134. Lim metalna industrija, Zagreb,
135. Lipa, Rijeka,
136. Lučica, Sumartin,
137. Luka, Zadar,
138. Ljevaonica, Batina,
139. Majur, Majur,
140. Mara, Osijek,
141. Mediplast, Čazma,
142. Mehanika, Pula,
143. Meranija, Opatija,
144. Metal, Rijeka,
145. Metal-elektro, Donja Zelina,
146. Metalplastika, Makarska,
147. Mirna - trgovina, Rovinj,
148. Mladost, Slavonski Brod,
149. Mlinar, Križevci,
150. Mlini, Mlini,
151. Mljekara, Split,
152. Modest, Rijeka,
153. Modra Špilja, Komiža,
154. Monting - energetika, Zagreb,
155. Mornar, Makarska,

156. Muzička naklada, Zagreb,
157. Nada, Okučani,
158. Nama, Osijek,
159. Naša moda - konfekcija Zagreb, Zagreb,
160. Neimar, Beli Manastir,
161. Nektar, Nova Gradiška,
162. Neon, Vrsar,
163. Neptun, Komiža,
164. Neretva, Opuzen,
165. NIŠP, Varaždin,
166. Novogradnja, Zagreb,
167. Omial, Omiš,
168. Opeka, Osijek,
169. Oriolik, Oriovac,
170. Osijek-Koteks, Osijek,
171. Otpad, Pula,
172. Otpad, Split,
173. Pamučna predionica Glina, Glina,
174. Papuk - drvena industrija, Pakrac,
175. Papuk - trgovina, Pakrac,
176. Pazinka, Pazin,
177. Pionirka, Imotski,
178. Plamen, Slavonski Brod,
179. Plobest, Ploče,
180. Podravina, Donji Miholjac,
181. Poljoprivreda Gradina, Gradina,
182. Poljoprivreda Lipik, Lipik,
183. Poljoprivreda-Blato, Blato,
184. Poljoprivredna zadruga Gundinci, Gundinci,
185. Poljoprivredna zadruga Lovas, Lovas,
186. Poljoprivredna zadruga Popovac, Popovac,
187. Poljoprivredna zadruga Staro Petrovo Selo, Staro Petrovo Selo,
188. Poljoprivredni kombinat Đuro Salaj, Valpovo,
189. Poljoprivredno poduzeće Retkovci, Retkovci,
190. Poljoprivredno poduzeće Zdenčina, Jastrebarsko,
191. Poljoprivredno prehrambeni kombinat Orahovica, Orahovica
192. Poljoprivredno prehrambeni kombinat, Nova Gradiška,
193. Ponos, Zagreb,
194. Pounje, Hrvatska Kostajnica,
195. Precizna mehanika, Zagreb,
196. Prerada drveta, Darda,
197. Progres, Beli Manastir,
198. Prvi maj, Laslovo,
199. Radež, Blato,
200. Radio Karlovac, Karlovac,
201. Radnik, Novska,
202. Rapid, Koprivnica,
203. Rastovac, Tisno,
204. Raša, Labin,
205. Recol export, Zagreb,
206. Regeneracija, Zabok,
207. Revija, Šibenik,

208. Ribnjačarstvo Poljana, Ribnjaci Poljana,
209. Rijekaceste, Rijeka,
210. Robno transportni centar Brod, Slavonski Brod,
211. RTV Jaska, Jastrebarsko,
212. Sardina, Postira,
213. Selk, Kultina,
214. Servistransport, Zagreb,
215. Siscia, Sisak,
216. Slavonija, Pakrac,
217. Slavonija, Slavonski Brod,
218. Slavonijaradinost, Nova Gradiška,
219. Slavonka, Osijek,
220. Slovo, grafičko poduzeće, Beli Manastir,
221. Sljeme, Vrbovsko,
222. Sljemepoljoprivreda, Jastrebarsko,
223. Solana Ston, Ston,
224. Srđ, Dubrovnik,
225. Stjepan Sekulić, Nova Gradiška,
226. Strmac, Nova Gradiška,
227. Strug, Novska,
228. Sumratin-Zagreb, Dubrovnik,
229. Sutjeska, Beli Manastir,
230. Svinjogojski rasplodni centar, Andrijaševci,
231. Svjetlo, Zagreb,
232. Tigar, Slavonski Brod,
233. Tiha, Šilo,
234. Tila, Labin,
235. Tiskara Orbis, Zagreb,
236. Tiskara Pula, Pula,
237. Titovo brodogradilište, Kraljevica,
238. TLM Tvornica lakih metala, Šibenik,
239. TP Bagat, Zadar,
240. 3. maj, Rijeka,
241. Trgoprogres, Zagreb,
242. Trgovačko poduzeće Opatija, Opatija,
243. Trgovina, Slavonski Brod,
244. Trgovina, Vrgorac,
245. Trikop, Blato,
246. TVIK, Knin,
247. Tvornica automobilskih dijelova i opreme, Beli Manastir,
248. Tvornica elektroda i ferolegura, Šibenik,
249. Tvornica elektronskih uređaja, Vela Luka,
250. Tvornica igračaka, Krapina,
251. Tvornica papira Rijeka, Rijeka,
252. Tvornica stakla Straža, Hum na Sutli,
253. Tvornica šećera Virovitica, Virovitica,
254. Uljanik, Pula,
255. Una, Tvornica obuće Kostajnica, Kostajnica,
256. Uslužni centar, Srebreno,
257. UTP Brist, Brist,
258. Valjaonica čelika, Kumrovec,
259. Varteks Holding, Varaždin,

260. Velepromet, Otočac,
261. Venator, Slavonski Brod,
262. Veterinarska stanica, Donja Stubica,
263. Veterinarska stanica, Pakrac,
264. Vig, Zagreb,
265. Villa Dubrovnik, Dubrovnik,
266. Vinilplastika, Zadar,
267. Vinogradar, Vis,
268. Virovitičanka, Virovitica,
269. Viržinija, Virovitica,
270. Visma, Zagreb,
271. Voćarsko-vinogradarska stanica, Zagreb,
272. Vodogradnja, Varaždin,
273. Vrana, Biograd na moru,
274. Vulkan-Dibo, Rijeka,
275. Vulkanlijev, Rijeka,
276. Zagrebačka industrija svile, Zagreb,
277. Zagrebkart, Zagreb,
278. Zagreb-Montaža, Zagreb,
279. Zavod za ekonomiku i organizaciju poslovanja, Varaždin,
280. Zavod za školsku opremu, Zagreb,
281. Zavod za zavarivanje i metalne konstrukcije, Zagreb,
282. Zdravstveno rekreacioni centar Lipik, Lipik,
283. Zelinka, Zelina,
284. Željezara Sisak - Kozara, Novska,
285. Željezara Split, Kaštel Sućurac,
286. Žitokombinat, Zagreb - 1. maj, Sisak,
287. Župa, Srebreno, te
288. Prodaja dionica i udjela iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju.

3. Zadaci i ostvarenje zadataka Državnog ureda za reviziju

3.1. Zadaci Državnog ureda za reviziju

Zadaci Državnog ureda za reviziju koji proizlaze iz Zakona o državnoj reviziji i Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije bili su:

- a) **provesti reviziju pretvorbe i privatizacije u subjektima koji su određeni člancima 3., 4., 6. i 7. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije;**
- b) **utvrditi je li u postupku pretvorbe i privatizacije došlo do povrede odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, Zakona o privatizaciji, Zakona o društvenom kapitalu ili posebnih zakona (članak 8. Zakona);**
- c) **izvijestiti Hrvatski sabor o svom radu svakih šest mjeseci te nakon rasprave u Hrvatskom saboru na prikladan način putem elektronskih medija i tiska izvješćivati javnost o provedenoj reviziji pretvorbe odnosno privatizacije (članak 10. Zakona);**
- d) **sastaviti i dostaviti izvješće o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije Hrvatskom saboru, Vladi Republike Hrvatske, Hrvatskom fondu za privatizaciju, nadležnom tijelu državne uprave, nadležnom državnom odvjetništvu i podnositeljima zahtjeva (članak 16. Zakona);**
- e) **podnijeti prijave nadležnom državnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu, u slučajevima kada je revizijom utvrđeno postojanje radnji koje imaju obilježja kažnjivih djela (članak 17. Zakona);**
- f) **dati ocjenu o tome je li pretvorba i privatizacija pravne osobe i društvenog ili državnog kapitala provedena u skladu ili protivno odredbama članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije (članak 19. stavak 1. Zakona);**
- g) **dati mišljenje kojim će se potvrditi ispravnost provedbe pretvorbe i privatizacije u slučajevima kada se revizijom utvrdi da su postupci pretvorbe i privatizacije provedeni u skladu sa zakonom i drugim propisima (članak 19. stavak 2. Zakona);**
- h) **u slučajevima kada se u postupku revizije pretvorbe i privatizacije ocijeni kako je došlo do povrede odredbi članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, utvrditi:**
 - **vrstu i način povrede odredbi članka 1. i članka 8. navedenog Zakona i imenovati osobe koje su te povrede počinile,**
 - **utvrditi odnose među tim osobama i opisati njihovo djelovanje s drugim registriranim i neregistriranim društvima, a naročito pod kojim uvjetima su poslovale s društvom kapitala čije su dionice ili udjele otplatili jednokratno ili ugovorili obročno plaćanje u smislu danih i primljenih zajmova, pozajmica, jamstava, prometa, cijena roba i usluga između takvih povezanih društava, tijela državne uprave, upravnih organizacija, udruga i neformalnih skupina i doprinos svake od njih posebno,**

- označiti osobe, imenovane i izabrane predstavnike Republike Hrvatske ili zaposlene osoba u tijelima državne uprave, pravosuđa, pravnim osobama u kojima je Republika Hrvatska posredno ili neposredno dioničar ili udjeličar, a koji su bili dužni djelovati, spriječiti ili otkloniti povrede odredbi članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije,
- opisati nastalu štetu po visini i obliku,
- imenovati oštećene i povrijeđene zaštićene vrednote iz članka 1. i članka 8. navedenog Zakona, te
- ukazati na sve oblike ekonomskog pogodovanja pojedinaca ili pravnih osoba nastalih uslijed djelovanja tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima ili korištenja nečijeg slabijeg položaja izazvanog ratnim djelovanjem, teškom ekonomskom situacijom, neukosti, raspolaganjem povlaštenim informacijama, ili osobnim utjecajem, monopolističkim položajem na tržištu i sporošću pravne zaštite (članak 20. Zakona).

3.2. Ostvarenje zadataka

U roku koji je određen Zakonom o reviziji pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju obavio je sljedeće zadatke:

- U roku 60 dana nakon stupanja na snagu Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, prikupio je podatke od nadležnih institucija o subjektima koji su trebali biti predmet revizije i utvrdio subjekte revidiranja prema zahtjevima podnositelja i prema drugim kriterijima koji su propisani odredbama Zakona. Također, izvijestio je podnositelje zahtjeva kada je utvrđeno da nemaju status ovlaštenika prema odredbama članka 11. Zakona i kada su podnijeli zahtjeve za subjekte koji nisu sudjelovali u pretvorbi odnosno privatizaciji, te da se u tim subjektima ne provodi revizija pretvorbe i privatizacije. Za nepotpune zahtjeve, od podnositelja je zatražena nadopuna.
- Revizijom je provjereno je li u postupku pretvorbe i privatizacije došlo do povrede odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, Zakona o privatizaciji, Zakona o društvenom kapitalu ili posebnih zakona. Utvrđeno je ukupno 1 936 nepravilnosti.
- U skladu s odredbom članka 10. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Ured je svakih šest mjeseci izvješćivao Hrvatski sabor o svom radu i o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije. Nakon rasprave u Hrvatskom saboru, cjelovita izvješća o obavljenim revizijama i izvješća o radu objavljena su na web stranici Državnog ureda za reviziju (<http://www.revizija.hr>). Također, sva izvješća dostavljena su Hrvatskom saboru, Vladi Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu i podnositeljima zahtjeva za reviziju. Posebnim dopisom za svako izvještajno razdoblje, Ured je obavijestio Hrvatski fond za privatizaciju o imovini koja nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća.

- U skladu s odredbom članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Ured je podnosio prijave uzimajući u obzir prikupljene dokaze o počinjenju radnje i osnovanu sumnju da opisane radnje ili propuštanje određene radnje imaju obilježja kaznenog djela ili privrednog prijestupa, neovisno kada se radnja ili propuštanje radnje dogodilo, odnosno je li nastupila zastara. S obzirom na činjenicu da su cjelovita izvješća o obavljenoj reviziji, u skladu s odredbom članka 16. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, dostavljena i Državnom odvjetništvu, navedeno državno tijelo moglo je pored podnesenih prijava ocijeniti imaju li neke druge radnje i postupci koji su opisani u izvješćima o obavljenim revizijama, obilježja nezakonitosti te slijedom toga pokrenuti postupak i procesuirati radnje za koje utvrdi da nisu u skladu sa zakonom.
- Nakon što je u postupku revizije utvrđeno kako je došlo do povrede odredbi članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Ured je utvrdio i vrstu povrede, način povrede te imenovao osobe koje su te povrede počinili. Također, utvrđene su i druge činjenice prema dostupnoj dokumentaciji u skladu s odredbama članka 20. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije.
- Ured je u svakom pojedinom izvješću o obavljenoj reviziji pretvorbe i privatizacije opisao jesu li postupci pretvorbe i privatizacije obavljeni u skladu s odredbama Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća i Zakona o privatizaciji te jesu li ostvareni ciljevi privatizacije propisani odredbama članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije. Kod davanja ocjene o ostvarenju ciljeva privatizacije, analizirani su podaci iz financijskih izvještaja (sastavljeni u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije), te su uspoređivani s planiranim veličinama iz razvojnih programa ili iz nekog drugog planskog dokumenta.
- Za subjekte kod kojih nisu utvrđene nepravilnosti u postupcima pretvorbe i privatizacije, odnosno za koje je utvrđeno da je pretvorba i privatizacija provedena u skladu sa zakonima i drugim propisima, Ured je dao mišljenje kojim se potvrđuje ispravnost provedene pretvorbe i privatizacije.

Tijekom postupka revizije, uvid u dokumentaciju društava i banaka često je bio ograničen. Nedostajala je dokumentacija (jer nije sačuvana) u slučajevima kad je nad društvom otvoren stečajni postupak ili je stečaj okončan te u slučajevima kada je zbog protoka vremena za društvo prestala zakonska obveza čuvanja dokumentacije. Također, u većini slučajeva nije se mogao dokumentirano pratiti tijek novca jer su plaćanja obavljena gotovim novcem, a kada su plaćanja obavljena sredstvima iz kredita poslovnih banaka, banke o njima nisu davale informacije obrazlažući to poslovnom tajnom.

Izvore sredstava, uz obvezno pribavljanje nalaza Ureda za sprječavanje pranja novca, u najvećem broju slučajeva nije moguće utvrditi jer je Zakon o sprječavanju pranja novca donesen koncem 1997. s primjenom od početka 1998., odnosno nakon što je najveći dio transakcija u pretvorbi i privatizaciji već bio obavljen. Nakon donošenja navedenog Zakona, Ured za sprječavanje pranja novca mogao je dati informacije o novčanom tijeku samo za one transakcije koje su bile prijavljene.

4. Očekivanja podnositelja zahtjeva i učinci revizije

Ured je zaprimio ukupno 1 357 zahtjeva za reviziju pretvorbe i privatizacije, a odnosili su se na 927 trgovačkih društava. Podnositelji zahtjeva su prijašnji vlasnici nacionalizirane i konfiscirane imovine, mali dioničari i udruge dioničara, sindikati, jedinice lokalne samouprave i uprave, Državno odvjetništvo, uprave i nadzorni odbori trgovačkih društava nastalih pretvorbom društvenih poduzeća, ministarstva i druge osobe predviđene odredbama članka 11. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije.

Prijašnji vlasnici nacionalizirane i konfisciranje imovine podnijeli su 377 zahtjeva za reviziju. Prema navodima iz zahtjeva, podnositelji su tražili:

- poništenje pretvorbe i privatizacije, jer nisu sudjelovali u postupku pretvorbe i privatizacije, a vrijednost oduzete imovine uključena je u procjenu vrijednosti poduzeća;
- preispitivanje upravnog akta (rješenja Fonda za privatizaciju o suglasnosti na namjeravanu pretvorbu) vezanog za pretvorbu i donošenje nove odluke;
- utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama koje su oduzete prijašnjim vlasnicima;
- ispitivanje valjanosti pravnih akata na temelju kojih je imovina oduzeta prijašnjim vlasnicima;
- naturalni povrat imovine;
- utvrđivanje realne vrijednosti oduzete imovine; te
- ubrzavanje sudskih i upravnih postupaka koji se odnose na oduzetu imovinu.

Revizijom je utvrđeno da su u većini slučajeva upravni i sudski postupci za naknadu prijašnjim vlasnicima nacionalizirane i konfiscirane imovine u tijeku ili su dovršeni.

U izvješćima o obavljenoj reviziji pretvorbe i privatizacije navedeno je po kojoj je osnovi nacionalizirana odnosno konfiscirana imovina uključena u procjenu vrijednosti poduzeća odnosno je li poduzeće imalo pravo uključiti pojedinu imovinu u procjenu, je li procjena vrijednosti imovine obavljena u skladu s propisima, te je li Hrvatski fond za privatizaciju rezervirao dionice na ime naknade prijašnjim vlasnicima za oduzetu imovinu.

S obzirom da je Zakonom o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine određeno u kojim slučajevima prijašnjim vlasnicima pripada naknada, a u kojim slučajevima naturalni povrat imovine, te tko je nadležan odlučivati o naknadi odnosno o povratu imovine, nekim zahtjevima vlasnika nacionalizirane i konfiscirane imovine nije moguće udovoljiti iz sljedećih razloga:

1. *Državni ured za reviziju prema navedenom Zakonu nije nadležan za odlučivanje o pravu na naknadu odnosno o pravu na povrat oduzete imovine, jer je to isključivo u nadležnosti drugog državnog tijela.*
2. *Vrijednost imovine procijenjena je u vrijeme pretvorbe društvenih poduzeća, naknada je određena u dionicama nominalne vrijednosti koja je bila jednaka procijenjenoj vrijednosti imovine u vrijeme pretvorbe, a u vrijeme utvrđivanja naknade, tržišna vrijednost dionica je u najvećem broju slučajeva bila manja od nominalne vrijednosti. Također, tržišna vrijednost imovine u vrijeme utvrđivanja naknade bila je veća od procijenjene vrijednosti imovine u vrijeme pretvorbe prema kojoj se utvrđivala visina naknade.*

3. *Državni ured za reviziju nije mogao mijenjati procijenjenu vrijednost imovine jer su Uputama za provedbu članka 11. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća bili utvrđeni kriteriji za procjenu vrijednosti pojedine imovine na određeni dan.*
4. *Državni ured za reviziju nema ovlaštenja ni nadležnosti za:*
 - *poništanje upravnih akata što su ih donijela druga nadležna tijela,*
 - *preispitivanje valjanosti upravnih akata i donošenje novih odluka,*
 - *odlučivanje o pravu vlasništva, te utjecati na upravne i sudske postupke.*

Mali dioničari i udruge dioničara te sindikati podnijeli su ukupno 601 zahtjev u kojima su navedeni sljedeći razlozi za reviziju pretvorbe i privatizacije:

- *nerealno procijenjena vrijednost društvenog kapitala,*
- *prodaja imovine nakon pretvorbe,*
- *loša poslovna politika uprave,*
- *otplata dionica sredstvima trgovačkih društava,*
- *zapoostavljanje malih dioničara,*
- *otkazi zaposlenicima te povrat sredstava uplaćenih za dionice.*

U većem broju zahtjeva traži se povrat sredstava uplaćenih za dionice društava koja su završila u stečaju i dodjela dionica s popustom zaposlenicima koji nisu kupili dionice te provjera poslovanja društava nakon pretvorbe.

Provedbom revizija, Ured je provjerio:

- *je li sva imovina koju je društvo koristilo, uključena u procjenu vrijednosti poduzeća u skladu sa Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća i Uputama za provedbu članka 11. navedenog Zakona;*
- *je li imovina koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća prenesena Hrvatskom fondu za privatizaciju, ako nije bilo razloga za obnovu postupka, u skladu s odredbama članka 47. Zakona o privatizaciji;*
- *je li za imovinu koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća upisano pravo vlasništva društva nastalog pretvorbom odnosno kako je društvo raspolagalo imovinom;*
- *je li procjena vrijednosti imovine i obveza obavljena prema kriterijima koji su propisani navedenim Zakonom i Uputama;*
- *tko je obavio procjenu vrijednosti imovine i po kojoj metodi;*
- *je li Služba društvenog knjigovodstva dala mišljenje u vezi financijskih izvještaja za godinu koja je prethodila pretvorbi te jesu li sastavljeni u skladu sa zakonskim propisima i mogu li iskazani podaci biti polazna osnova kod procjene vrijednosti imovine i obveza, te*
- *što se dogodilo s imovinom na okupiranim područjima Republike Hrvatske odnosno na područjima drugih republika bivše države.*

Nakon obavljene revizije, u izvješćima je opisano činjenično stanje koje se odnosi na procjenu vrijednosti imovine, a u slučaju kada su utvrđene nepravilnosti i propusti, poduzete su sljedeće radnje:

- *za imovinu koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća dostavljena je obavijest Hrvatskom fondu za privatizaciju i Državnom odvjetništvu;*
- *kada je revizijom utvrđeno da procjena vrijednosti imovine i obveza nije obavljena u skladu s kriterijima određenim Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća i Uputama za provedbu članka 11. navedenog Zakona, odnosno kada je imovina manje procijenjena, utvrđena je razlika i o tome obaviješten Hrvatski fond za privatizaciju;*

- kada je revizijom utvrđeno da su potraživanja drugih pravnih osoba od poduzeća neosnovano pretvorena u ulog te ako je prodana imovina koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća, podnesene su kaznene prijave.

Revizijom je udovoljeno zahtjevima malih dioničara i udruga dioničara na način da su provjereni navodi iz zahtjeva i utvrđene činjenice opisane u izvješću, a u slučaju kada je Državni ured za reviziju u postupku revizije utvrdio postojanje radnji koje imaju kaznena obilježja, postupljeno je u skladu s odredbama članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, odnosno podnesene su prijave nadležnom državnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu. Provjereni su navodi malih dioničara, udruga dioničara i sindikata koji se odnose na:

- prodaju imovine koja je bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća, te
- lošu poslovnu politiku i otkaze zaposlenicima.

Utvrđene činjenice opisane su u izvješću u dijelu koje se odnosi na poslovanje društva i ostvarenje razvojnog programa.

Za radnje koje su imale obilježja kaznenog djela ili prekršaja, a odnose se na poslovanje društva, Ured je podnosio prijave nadležnim tijelima. Za poslovne odluke društva s utjecajem na osobna prava zaposlenika, koje nemaju obilježja prekršaja ili kaznenog djela, Ured nije mogao poduzimati posebne radnje, jer su vlasnici i uprava društva samostalni u donošenju poslovnih odluka.

Sve navode malih dioničara, udruga dioničara i sindikata koji se odnose na otplatu dionica iz sredstava društva, Ured je provjeravao i opisao u izvješću. U slučajevima kada je utvrđeno da su dionice plaćene iz sredstava društva prije stupanja na snagu Zakona o privatizaciji, nisu poduzimane radnje, jer za spomenute nepravilnosti Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća nisu bile propisane kaznene odredbe. U slučajevima kada je utvrđeno da su dionice plaćene iz sredstava društva nakon stupanja na snagu Zakona o privatizaciji, Ured je podnio prekršajne prijave ako nije nastupila apsolutna zastara za prekršaj.

U vezi navoda malih dioničara, udruga dioničara i sindikata koji se odnose na loš položaj malih dioničara, Ured nije mogao poduzimati posebne radnje jer je riječ o osobnim pravima dioničara koja mogu ostvariti na temelju odredbi Zakona o trgovačkim društvima.

Sve navode malih dioničara, udruga dioničara i sindikata koji se odnose na otkaze zaposlenicima, Ured je provjeravao i utvrđivao činjenice zbog kojih je došlo do smanjenja broja zaposlenika, te uspoređivao promjene broja zaposlenika nakon pretvorbe s brojem zaposlenika koji je planiran razvojnim programima ili drugim aktima (stečajni postupak, program zbrinjavanja zaposlenika). Državni ured za reviziju nije mogao poduzimati posebne radnje u vezi otkaza zaposlenika, jer su one isključivo vezane za ostvarenje osobnih prava svakog zaposlenika.

Zahtjevima malih dioničara i udruga dioničara koji se odnose na povrat sredstava za otplaćene dionice odnosno dodjelu dionica Ured nije mogao udovoljiti, jer je kupnja dionica bila njihovo osobno pravo i osobna odluka koja podrazumijeva rizik, a o dodjeli dionica ne odlučuje Državni ured za reviziju.

Preostali ovlaštenici za podnošenje zahtjeva (ministarstva, jedinice lokalne samouprave i uprave, Državno odvjetništvo, uprave i članovi nadzornih odbora) uz zahtjev za provedbu revizije pretvorbe i privatizacije nisu posebno navodili razloge i isticali svoja očekivanja. Bez obzira na to, Državni ured za reviziju obavio je cjelovite revizije postupaka pretvorbe i privatizacije subjekata navedenih u zahtjevima.

5. Analiza procesa pretvorbe i privatizacije

Završnom analizom procesa pretvorbe i privatizacije obuhvaćeno je 1 556 društvenih poduzeća za koje je revizija obavljena u razdoblju od početka primjene Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije odnosno od svibnja 2001. do konca rujna 2004.

Analiza je provedena korištenjem matematičkih, analitičko-statističkih i drugih metoda, na temelju podataka koji se odnose na:

- posebne okolnosti koje su utjecale na poslovanje i pretvorbu društvenih poduzeća,
- organizacijski oblik,
- procijenjenu vrijednost poduzeća u vrijeme pretvorbe odnosno vrijednost temeljnog kapitala nakon pretvorbe poduzeća,
- vrijednost kapitala društva u vrijeme revizije,
- strukturu vlasništva dionica ili udjela u trgovačkim društvima nakon pretvorbe,
- strukturu vlasništva dionica ili udjela u trgovačkim društvima u vrijeme revizije,
- statusne promjene u trgovačkom društvu,
- stečaj,
- razvojni program,
- broj novoosnovanih društava,
- broj zaposlenika u revidiranim i novoosnovanim društvima,
- sanaciju trgovačkih društava,
- uspješnost poslovanja, te
- vrijednost imovine koja nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća,

U nastavku, u 20 tabličnih i 16 grafičkih prikaza (slika), daju se rezultati analize prikupljenih podataka o revidiranim subjektima.

Tablica broj 1a

Podaci o posebnim okolnostima koje su utjecale na poslovanje i pretvorbu društvenih poduzeća

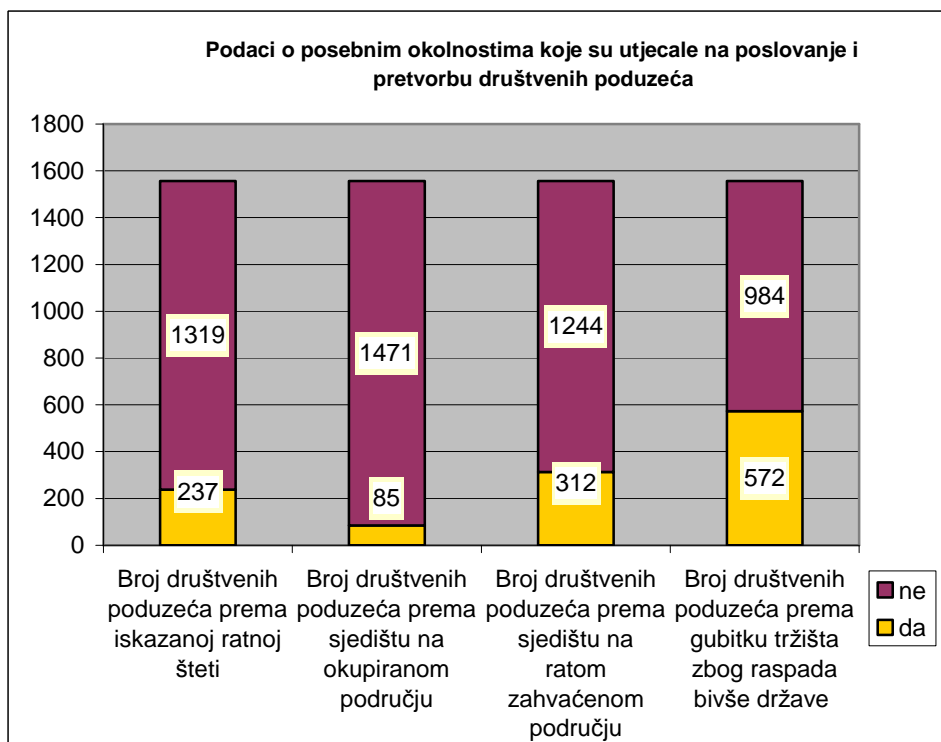
Redni broj	Ratna šteta	Broj društvenih poduzeća	%	Sjedište na okupiranom području	Broj društvenih poduzeća	%
1.	da	237	15,23	da	85	5,46
2.	ne	1 319	84,77	ne	1 471	94,54
UKUPNO		1 556	100,00		1 556	100,00

Tablica broj 1b

**Podaci o posebnim okolnostima
koje su utjecale na poslovanje i pretvorbu
društvenih poduzeća**

Redni broj	Sjedište na ratom zahvaćenom području	Broj društvenih poduzeća	%	Gubitak tržišta zbog raspada bivše države	Broj društvenih poduzeća	%
1.	da	312	20,05	da	572	36,76
2.	ne	1 244	79,95	ne	984	63,24
UKUPNO		1 556	100,00		1 556	100,00

Slika broj 1

Pretvorba i privatizacija društvenih poduzeća započela je 1991. To je bilo vrijeme početka Domovinskog rata, kada je dio Republike Hrvatske bio okupiran, kada se dio društvenih poduzeća nalazio na okupiranom ili ratom zahvaćenom području, što je imalo za posljedicu da je u tim društvenim poduzećima pretvorba i privatizacija naknadno provedena, da je dio imovine zbog ratnih djelovanja bio uništen, a poduzeća nisu poslovala ili su poslovala u otežanim uvjetima zbog gubitka tržišta.

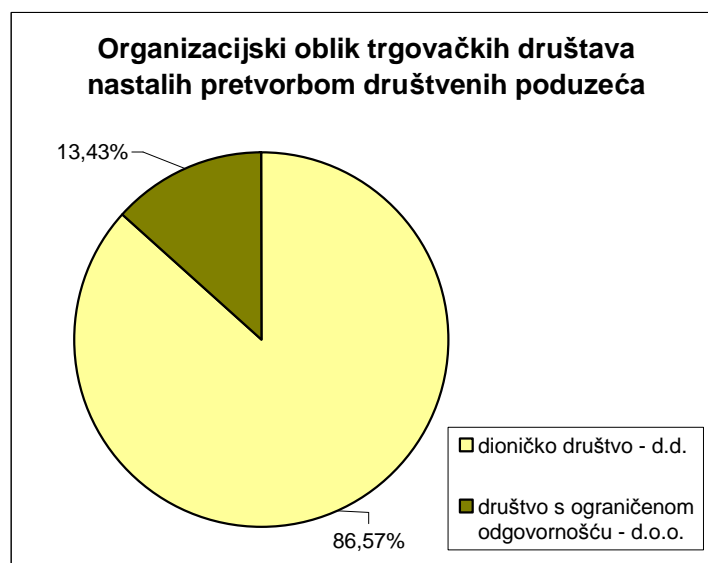
Prema podacima prikupljenim u postupku revizije koji se daju u Tablici broj 1a i Tablici broj 1b, od 1 556 društvenih poduzeća, 237 poduzeća u elaboratu o procjeni vrijednosti iskazalo je ratnu štetu u iznosu 1.532.543.598,- DEM, 85 nalazilo se na okupiranom području, 312 na ratom zahvaćenom području, a 572 društvena poduzeća su zbog prekida suradnje s poslovnim partnerima iz drugih republika bivše države izgubila tržište, što je izravno utjecalo na smanjenje njihovih poslovnih rezultata.

Tablica broj 2

**Organizacijski oblik trgovačkih društava
nastalih pretvorbom društvenih poduzeća**

Redni broj	Organizacijski oblik	Broj trgovačkih društava	%
1.	dioničko društvo - d.d.	1 347	86,57
2.	društvo s ograničenom odgovornošću - d.o.o.	209	13,43
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 2

Prema podacima iz tablice vidljivo je da je od ukupno 1 556 revizijom obuhvaćenih i analiziranih subjekata, organizacijski oblik **dioničko društvo** odabralo 1 347 društvenih poduzeća ili 86,57%, a organizacijski oblik **društvo s ograničenom odgovornošću** 209 ili 13,43% društvenih poduzeća.

U vrijeme obavljanja pripremnih radnji za pretvorbu i privatizaciju, sva društvena poduzeća bila su obvezna utvrditi knjigovodstvenu vrijednost društvenog kapitala, izvršiti procjenu vrijednosti imovine i obveza, te utvrditi vrijednost temeljnog kapitala budućeg trgovačkog društva.

Knjigovodstvena vrijednost društvenog kapitala 1 556 društvenih poduzeća u vrijeme pretvorbe odnosno koncem 1991., iznosila je 627.368.995.000 din ili 11.406.709.000,- DEM.¹

U vrijeme pretvorbe procijenjena vrijednost poduzeća obuhvaćenih revizijom odnosno vrijednost temeljnog kapitala trgovačkih društava nastalih pretvorbom, iznosila je 24.438.319.078,- DEM², a vrijednost njihovog kapitala u vrijeme revizije iznosila je 20.503.829.481,- DEM što je u odnosu na vrijednost kapitala u vrijeme pretvorbe manje za 3.934. 489.597,- DEM ili za 16,10%.

Pokazatelji koji se odnose na veličinu trgovačkih društava nastalih pretvorbom, prema vrijednosti temeljnog kapitala, u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije daju se u Tablici broj 3.

Tablica broj 3

Veličina trgovačkih društava prema vrijednosti temeljnog kapitala u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije

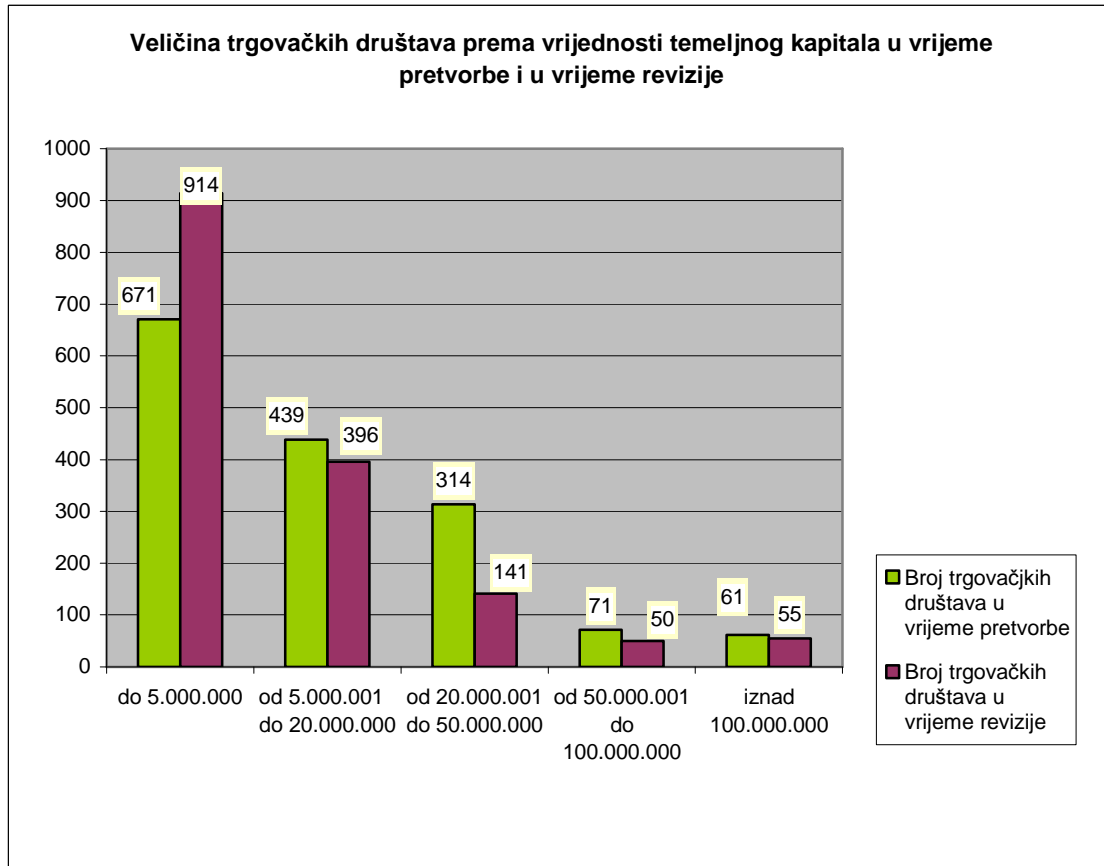
Redni broj	Vrijednost temeljnog kapitala u DEM	Broj trgovačkih društava u vrijeme pretvorbe	%	Broj trgovačkih društava u vrijeme revizije	%	Indeks
1.	do 5.000.000	671	43,12	914	58,74	136,21
2.	od 5.000.001 do 20.000.000	439	28,21	396	25,45	90,21
3.	od 20.000.001 do 50.000.000	314	20,19	141	9,07	44,90
4.	od 50.000.001 do 100.000.000	71	4,56	50	3,21	70,42
5.	iznad 100.000.000	61	3,92	55	3,53	90,16
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00	

Prema podacima navedenim u Tablici broj 3, vidljivo je da je u vrijeme pretvorbe 671 ili 43,12% društava imalo vrijednost temeljnog kapitala do 5.000.000,- DEM, a više od 5.000.000,- DEM imalo je 885 ili 56,88% društava.

¹ Prema podacima Financijske agencije iz svibnja 2004. (knjigovodstvena vrijednost društvenog kapitala u vrijeme pretvorbe odnosno koncem 1991. izračunana je prema podacima iz financijskih izvještaja za 1991. na način da je vrijednosti imovine odnosno aktive umanjena za iznos obveza)

² Hrvatski fond za privatizaciju, Službena informatika – Razvoj IS, podaci od 22. ožujka 2002.

Slika broj 3

Vrijednost kapitala izračunana je na način da je vrijednost aktive iskazana u kunama na dan 31. prosinca 2002. preračunana u DEM i umanjena za iznos obveza također preračunanih u DEM. Tako utvrđeni pokazatelji usporedivi su s pokazateljima o vrijednosti temeljnog kapitala u vrijeme pretvorbe, koja je u to vrijeme utvrđena na način da je procijenjena vrijednost imovine umanjena za iznos obveza.

Najveći broj društava odnosno 58,74% društava, u vrijeme revizije, imalo je vrijednost temeljnog kapitala do 5.000.000,- DEM, vrijednost temeljnog kapitala između 5.000.001,- DEM i 20.000.000,- DEM imalo je 25,45% društava, a s temeljnim kapitala vrijednosti iznad 100.000.000,- DEM bilo je 3,53% društava.

Broj društava koja imaju vrijednost kapitala do 5.000.000,- DEM povećan je za 36,21%, a smanjen je broj društava koji imaju vrijednost kapitala iznad 5.000.001,- DEM, iz čega proizlazi da je u vrijeme revizije u odnosu na vrijeme pretvorbe, povećan broj malih društava, a smanjen broj srednje velikih i velikih društava

Iako je vrijednost kapitala analiziranih društava u vrijeme revizije smanjena za 16,10% u odnosu na vrijednost kapitala u vrijeme pretvorbe, analiza pokazuje da su neka društva povećala vrijednost kapitala u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije.

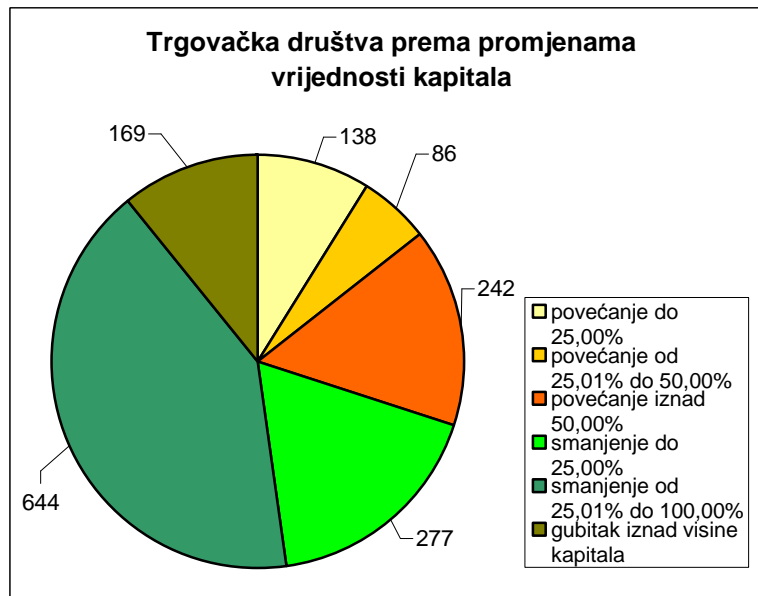
Tablica broj 4 sadrži podatke koji se odnose na povećanje ili smanjene vrijednosti kapitala revidiranih društava.

Tablica broj 4

Trgovačka društva prema promjenama vrijednosti kapitala

Redni broj	Promjena vrijednosti kapitala	Broj trgovačkih društava	%
1.	povećanje do 25,00%	138	8,87
2.	povećanje od 25,01% do 50,00%	86	5,53
3.	povećanje iznad 50,00%	242	15,55
4.	smanjenje do 25,00%	277	17,80
5.	smanjenje od 25,01% do 100,00%	644	41,39
6.	gubitak iznad visine kapitala	169	10,86
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 4

Prema podacima iz prethodne tablice, vidljivo je da je 29,95% društava povećalo, a 70,05% smanjilo vrijednost kapitala u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije. Također je vidljivo da je 15,55% društava povećalo vrijednost kapitala za više od 50,00%, a povećanje do 50,00% iskazalo je 14,40% društava. Najveći broj društava odnosno 41,39% društava smanjilo je vrijednosti kapitala od 25,01% do 100,00%, a 10,86% društava iskazalo je gubitak iznad visine kapitala.

Jedan od pokazatelja veličine društvenih poduzeća odnosno društava nastalih pretvorbom je broj zaposlenika. U razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije značajno je smanjen broj zaposlenika. Neka društvena poduzeća prema razvojnom programu planirala su smanjenje broja zaposlenika odnosno iskazala su višak zaposlenika i tehnološku zastarjelost.

Podaci o broju društvenih poduzeća prema planiranom smanjenju broja zaposlenika i iskazanoj tehnološkoj zastarjelosti daju se u Tablici broj 5.

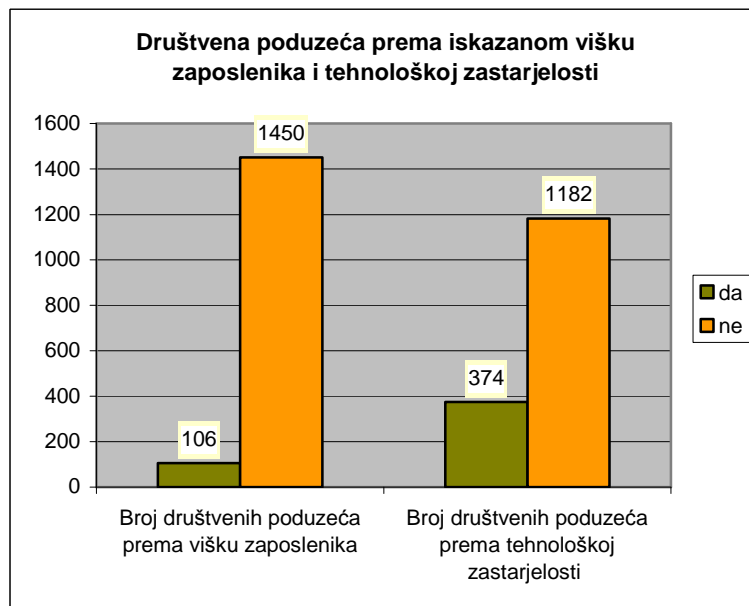
Tablica broj 5

**Društvena poduzeća prema iskazanom
višku zaposlenika i tehnološkoj zastarjelosti**

Redni broj	Iskazan višak zaposlenika i tehnološka zastarjelost	Broj društvenih poduzeća prema višku zaposlenika	%	Broj društvenih poduzeća prema tehnološkoj zastarjelosti	%
1.	da	106	6,81	374	24,04
2.	ne	1 450	93,19	1 182	75,96
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00

Prema podacima navedenim u Tablici broj 5, od ukupno 1 556 revidiranih subjekata, 106 ili 6,81% društava iskazalo je višak zaposlenika, a 374 ili 24,04% društava navelo je da ima zastarjelu opremu ili tehnologiju.

Slika broj 5

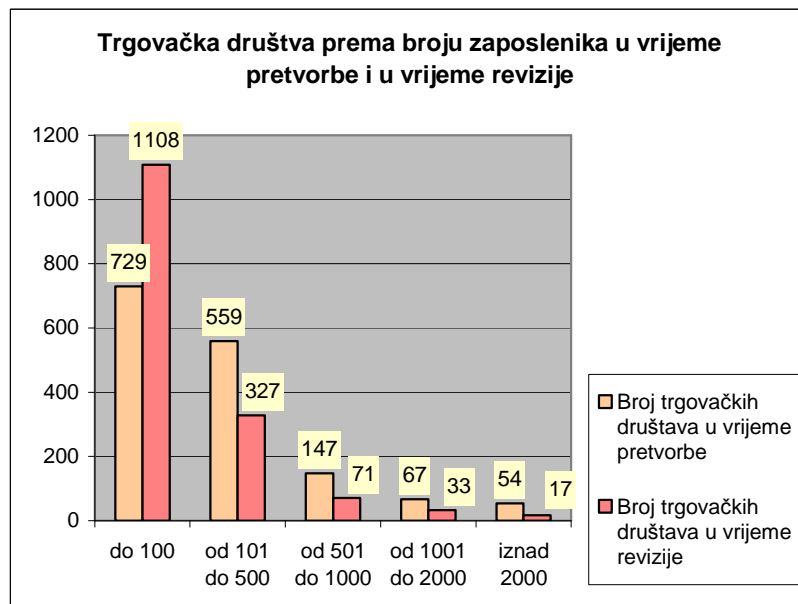
U sljedeće dvije tablice daju se podaci o broju zaposlenika u društvima u vrijeme pretvorbe (konac 1991.) i u vrijeme revizije (konac 2002.).

Tablica broj 6

**Trgovačka društva prema broju zaposlenika
u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije**

Redni broj	Broj zaposlenika	Broj trgovačkih društava u vrijeme pretvorbe	%	Broj trgovačkih društava u vrijeme revizije	%	Indeks
1.	do 100	729	46,85	1 108	71,21	151,99
2.	od 101 do 500	559	35,92	327	21,02	58,50
3.	od 501 do 1000	147	9,45	71	4,56	48,30
4.	od 1001 do 2000	67	4,31	33	2,12	49,25
5.	iznad 2000	54	3,47	17	1,09	31,48
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00	

Slika broj 6

Potkraj 1991., odnosno u vrijeme pretvorbe, 1 556 revidiranih društvenih poduzeća imalo je 635 373 zaposlenika ili prosječno 408 zaposlenika, a u vrijeme revizije društva nastala pretvorbom spomenutih društvenih poduzeća imala su 248 698 zaposlenika ili prosječno 160 zaposlenika. Broj zaposlenika smanjen je u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije za 386 675 zaposlenika ili 60,86%.

Analiza je također pokazala da je, prema podacima iz razvojnog programa sastavljenog u vrijeme pretvorbe, 106 poduzeća imalo višak zaposlenika odnosno planirali su smanjenje broja zaposlenika za 23 882, a druga društvena poduzeća nisu u vrijeme pretvorbe planirala smanjenje broja zaposlenika.

U vrijeme pretvorbe, 729 ili 46,85% društava imalo je do 100 zaposlenika, a više od 100 zaposlenika imalo je 53,15% društava. To znači da je više od 50,00% društava, s obzirom na broj zaposlenika, bio u grupi srednje velikih ili velikih društava.

U vrijeme revizije, najveći broj revidiranih društava odnosno 1 108 ili 71,21% društava imalo je do 100 zaposlenika, a 448 ili 28,79% društava imalo je više od 100 zaposlenika. Iz navedenih podataka, zaključuje se da je značajno porastao broj društava koja imaju do 100 zaposlenika odnosno povećan je broj malih, a smanjen broj srednje velikih i velikih društava.

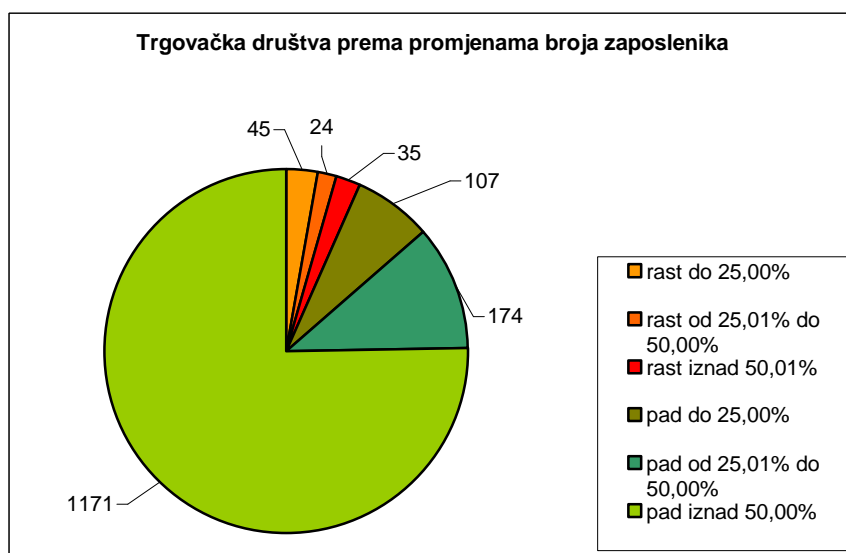
Iako je u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije smanjen broj zaposlenika, analiza pokazuje da je u nekim društvima povećan broj zaposlenika, što je vidljivo iz podataka navedenih u sljedećoj tablici.

Tablica broj 7

Trgovačka društva prema promjenama broja zaposlenika

Redni broj	Promjena zaposlenosti	Broj trgovačkih društava	%
1.	rast do 25,00%	45	2,89
2.	rast od 25,01% do 50,00%	24	1,54
3.	rast iznad 50,01%	35	2,25
4.	pad do 25,00%	107	6,88
5.	pad od 25,01% do 50,00%	174	11,18
6.	pad iznad 50,00%	1 171	75,26
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 7

Iz navedenih pokazatelja vidljivo je da je 104 ili 6,68% društava povećalo broj zaposlenika, s tim da je 45 društava povećalo broj zaposlenika do 25,00%, 24 društava od 25,01% do 50,00%, a 35 društava povećalo je broj zaposlenika više od 50,00%.

Prema pokazateljima koji se odnose na smanjenje broja zaposlenika, vidljivo je da je najveći broj društava odnosno 1 171 društvo smanjilo je broj zaposlenika za više od 50,00%, a 281 društvo smanjilo je broj zaposlenika do 50,00%.

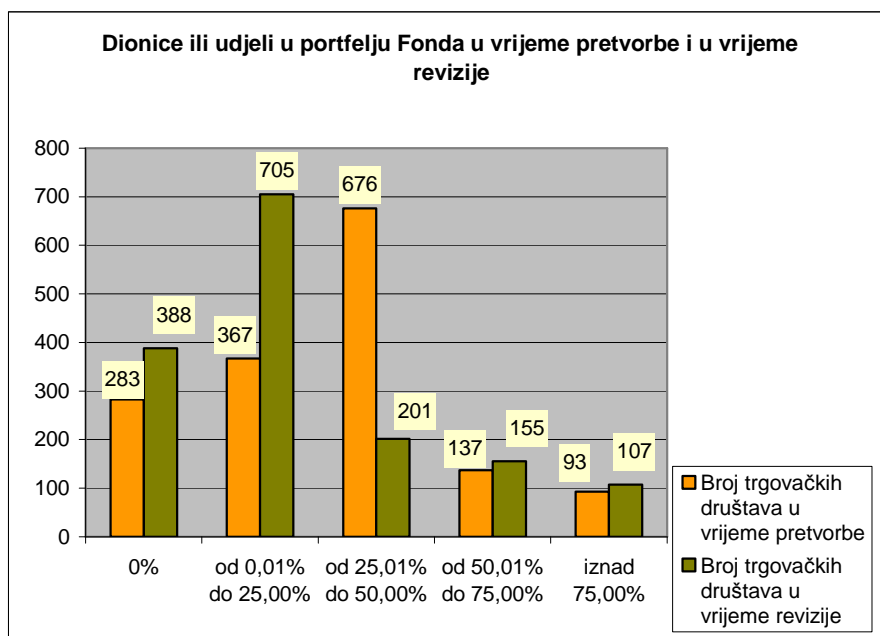
Nakon što je analizirana veličina društava s obzirom na vrijednost kapitala i broj zaposlenika u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije, analizirana je struktura vlasništva dionica ili udjela u društvima u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije. Pritom je posebno analizirano koliko su dionica ili udjela u pojedinim društvima imali Hrvatski fond za privatizaciju (u %), zaposlenici i bivši zaposlenici, te drugi dioničari.

Tablica broj 8

Dionice ili udjeli u portfelju Fonda u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije

Redni broj	Vlasništvo Fonda u %	Broj trgovačkih društava u vrijeme pretvorbe	%	Broj trgovačkih društava u vrijeme revizije	%	Indeks
1.	0%	283	18,19	388	24,94	137,10
2.	od 0,01% do 25,00%	367	23,59	705	45,31	192,10
3.	od 25,01% do 50,00%	676	43,44	201	12,92	29,73
4.	od 50,01% do 75,00%	137	8,80	155	9,96	113,14
5.	iznad 75,00%	93	5,98	107	6,87	115,05
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00	

Slika broj 8

U vrijeme pretvorbe, Hrvatski fond za privatizaciju imao je više od 50,01% dionica ili udjela u 230 društava ili u 14,78% društava, a u 676 društava ili 43,44% društava imao je od 25,01% do 50,00% dionica ili udjela. U 650 društava ili u 41,78% društava imao je manje od 25,00% dionica ili udjela. Iz navedenog proizlazi da je u vrijeme pretvorbe Hrvatski fond za privatizaciju imao značajan utjecaj na rad skupštine u 58,22% društava.

U vrijeme revizije, Hrvatski fond za privatizaciju ima više od 50,01% dionica ili udjela u 262 ili 16,83% društava, a od 25,01% do 50,00%, u 201 ili 12,92% društava. Prema navedenim podacima, Hrvatski fond za privatizaciju u vrijeme revizije ima značajan utjecaj na rad skupštine u 463 ili 29,75% društava. U 45,31% društava ima je od 01,01% do 25,00% dionica ili udjela, a u 388 ili 24,94% društava nije imao dionice ili udjele.

Najveća promjene nastale su u razredu koji pokazuje udjel od 0,01% do 25,00% gdje je broj dionica ili udjela porastao je za 92,10% i u razredu koji pokazuje udjel od 25,01% do 50,00% gdje je broj dionica ili udjela smanjen za 70,27%. Broj društava u kojima je Hrvatski fond za privatizaciju imao više od 50,00% dionica ili udjela povećan je za 13,91%. U vrijeme revizije Hrvatski fond za privatizaciju ima je značajan utjecaj na rad skupštine u 463 društva što je u odnosu na broj društava u vrijeme pretvorbe (906) manje za 48,90%.

Na smanjenje portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju utjecali su sljedeći čimbenici:

- prodaja dionica ili udjela fizičkim i pravnim osobama,
- dodjela dionica i udjela povratnicima, invalidima Domovinskog rata, njihovim obiteljima i obiteljima nestalih osoba i bivšim političkim zatvorenicima, kojima je bez naknade prenesen vlasnički udjel u 471 društvu ukupne nominalne vrijednosti 3.668.440.618,- DEM (proces kuponske privatizacije),
- prijenos dionica ili udjela za podmirenje obveza Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo na temelju izvedenih radova na obnovi i izgradnji objekata, te
- prijenos dionica i udjela za podmirenje obveza pojedinih društava na temelju pomoći i sanacije.

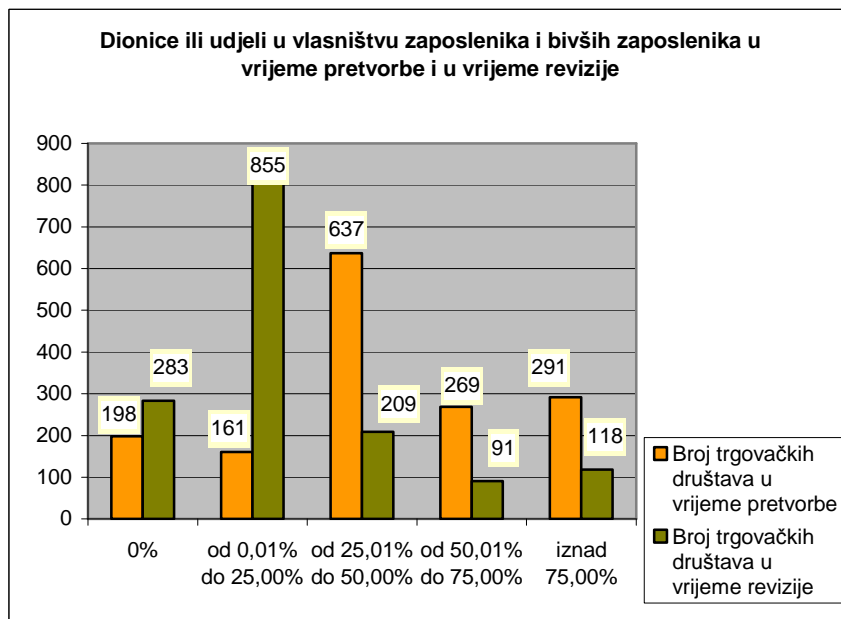
S obzirom da su zaposlenici i bivši zaposlenici, u vrijeme pretvorbe pojedinog društvenog poduzeća, imali prednost kod kupnje dionica ili udjela društava u kojima su bili zaposleni, u sljedećoj tablici daju se pokazatelji koji se odnose na udjele zaposlenika i bivših zaposlenika u strukturi vlasništva u analiziranim društvima u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije.

Tablica broj 9

**Dionice ili udjeli u vlasništvu zaposlenika i bivših zaposlenika
u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije**

Redni broj	Vlasništvo u %	Broj trgovačkih društava u vrijeme pretvorbe	%	Broj trgovačkih društava u vrijeme revizije	%	Indeks
1.	0%	198	12,72	283	18,19	142,93
2.	od 0,01% do 25,00%	161	10,35	855	54,95	531,06
3.	od 25,01% do 50,00%	637	40,94	209	13,43	32,81
4.	od 50,01% do 75,00%	269	17,29	91	5,85	33,83
5.	iznad 75,00%	291	18,70	118	7,58	40,55
	UKUPNO	1 556	100,00	1 556	100,00	

Slika broj 9

Zaposlenici i bivši zaposlenici imali su, u vrijeme pretvorbe, više od 50,01% dionica ili udjela u 560 ili u 35,99% društava, odnosno to su društva u kojima su zaposlenici i bivši zaposlenici imali većinsko vlasništvo. Udjel u strukturi vlasništva od 25,01% do 50,00% imali su u 637 ili u 40,94% društava. U tim društvima s obzirom na broj glasova u skupštini, zaposlenici i bivši zaposlenici imali su značajan utjecaj, dok su u 359 ili u 23,07% društava zaposlenici i bivši zaposlenici imali manje od 25,00% dionica ili udjela, te nisu imali značajan utjecaj na rad skupštine tih društava.

Zaposlenici i bivši zaposlenici značajno su smanjili udjele u strukturi vlasništva u pojedinim društvima u vrijeme revizije u odnosu na vrijeme pretvorbe. U vrijeme revizije, većinsko vlasništvo s više od 50,01% dionica ili udjela, zaposlenici i bivši zaposlenici, imali su u 209 ili 13,43% društava, što je u odnosu na broj društava (560) u kojima su imali većinsko vlasništvo u vrijeme pretvorbe manje za 62,68%.

U 209 ili u 13,43% društava zaposlenici i bivši zaposlenici imali su značajan utjecaj s udjelom od 25,01% do 50,00% što je u odnosu na broj društava (637) u vrijeme pretvorbe manje za 67,19%. Udjel manji od 25,00%, zaposlenici i bivši zaposlenici imali su u vrijeme revizije u 1 138 ili 73,14% društava, što je u odnosu na broj društava u vrijeme pretvorbe (359) više za 217,00%. Također je značajno porastao broj društava u kojima zaposlenici i bivši zaposlenici nemaju dionice ili udjele.

Iz navedenih podataka vidljivo je da je u vrijeme revizije za 3,17 puta (1 138 društava u vrijeme revizije, a 359 društva u vrijeme pretvorbe) porastao broj društava u kojima su zaposlenici i bivši zaposlenici imali manje od 25,00% udjela, što je očekivani pokazatelj, jer su zaposlenici i bivši zaposlenici prodavali ili prenosili dionice na druge stjecatelje ili su zbog nemogućnosti podmirivanja obveza odustajali od kupnje dionica (nakon raskida ugovora o kupnji dionica s Hrvatskim fondom za privatizaciju).

U vrijeme pretvorbe bilo je slučajeva da su pojedine pravne ili fizičke osobe koje nisu bile zaposlene u društvenom poduzeću koje se pretvara, kupili veći broj dionica ili udjela u nekom društvu, te su na taj način stekli većinsko vlasništvo ili značajan udjel, a dio dionica i udjela koji nije prodan, prenesen je u portfelj fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja u skladu s odredbama Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

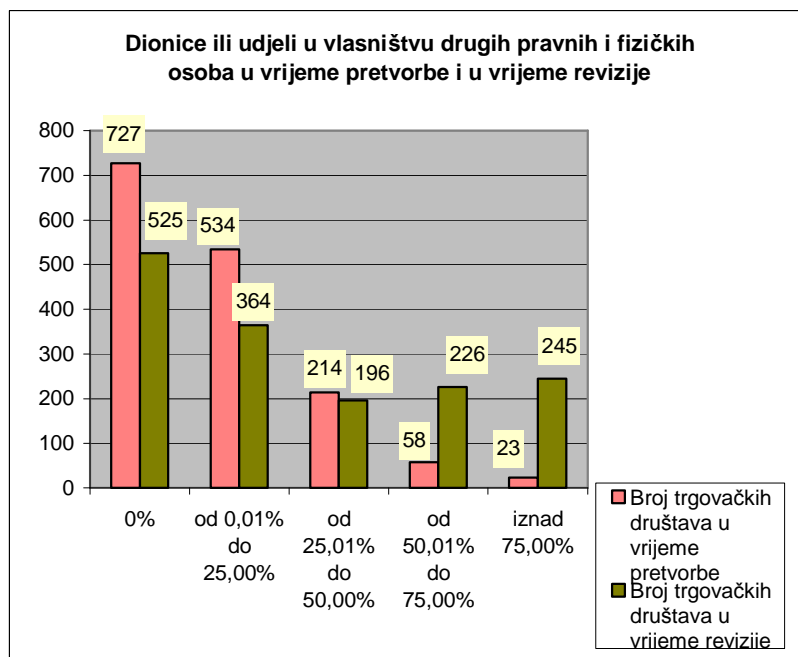
Podaci o strukturi vlasništva dionica i udjela drugi pravnih ili fizičkih osoba daju se u sljedećoj tablici.

Tablica broj 10

Dionice ili udjeli u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba u vrijeme pretvorbe i u vrijeme revizije

Redni broj	Vlasništvo u %	Broj trgovačkih društava u vrijeme pretvorbe	%	Broj trgovačkih društava u vrijeme revizije	%	Indeks
1.	0%	727	46,72	525	33,74	72,21
2.	od 0,01% do 25,00%	534	34,32	364	23,39	68,16
3.	od 25,01% do 50,00%	214	13,75	196	12,60	91,59
4.	od 50,01% do 75,00%	58	3,73	226	14,52	389,66
5.	iznad 75,00%	23	1,48	245	15,75	1065,22
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00	

Slika broj 10

U vrijeme pretvorbe, u 727 ili 46,72% društava druge pravne i fizičke osobe nisu imale dionice ili udjele, a u 534 ili 34,32% društava imale su od 0,01% do 25,00% dionica ili udjela, odnosno u 81,04% društava druge osobe nisu imale utjecaja na rad skupštine.

Značajan utjecaj na rad skupštine, druge pravne i fizičke osobe imale su u 295 ili 18,96% društava.

U vrijeme revizije, u 525 ili 33,74% društava druge pravne i fizičke osobe nisu imale dionice ili udjele, a u 364 ili 23,39% društava imale su od 0,01% do 25,00% dionica ili udjela. Značajan utjecaj na rad skupštine s udjelom većim od 25,00% druge pravne i fizičke osobe imale su u 667 ili 42,87% društava.

S obzirom da su zaposlenici i bivši zaposlenici prodavali ili na drugi način prenosili dionice ili udjele na druge pravne i fizičke osobe, u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije značajno je promijenjena struktura vlasništva. Smanjen je portfelj Hrvatskog fonda za privatizaciju i broj dionica i udjela u vlasništvu zaposlenika i bivših zaposlenika, a povećan broj dionica i udjela u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba. Tako je broj društava u kojima druge pravne i fizičke osobe imaju više od 25,00% dionica ili udjela porastao za 2,26 puta, a za 55,51% smanjen je broj društava u kojima druge pravne i fizičke osobe imaju manje od 25,00% dionica ili udjela.

Osim analize promjena vrijednosti kapitala, broja zaposlenika i promjena vlasničke strukture, analizirani su i podaci koji se odnose na poslovanje društava nastalih pretvorbom društvenih poduzeća.

Tako je utvrđeno da su pojedina društva nastala nakon pretvorbe podijeljena na više društava ili su kupovala druga društva koja su zatim pripajana matičnom društvu radi unapređenja poslovanja ili restrukturiranja poslovanja. Navedene promjene utjecale su na povećanje odnosno smanjenje temeljnog kapitala društava i broja zaposlenika, ovisno o obliku statusne promjene.

Podaci o broju društava u kojima je proveden neki od oblika statusnih promjena daju se u sljedećoj tablici.

Tablica broj 11

**Statusne promjene u društvima
nastalim nakon pretvorbe**

Redni broj	Statusne promjene (pripajanje ili razdvajanje)	Broj trgovačkih društava	%
1.	da	207	13,30
2.	ne	1 349	86,70
UKUPNO		1 556	100,00

Od ukupno 1 556 revidiranih društava, statusne promjene nastale su u 207 ili 13,30% društava.

Također, analiza pokazuje da veći broj društava nastalih pretvorbom nije uspio unaprijediti poslovanje. Zbog poteškoća i nemogućnosti podmirenja obveza, na prijedlog uprave ili vjerovnika društva pokrenut je stečajni postupak. Podaci o broju društava nad kojima je pokrenut stečajni postupak u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije daju se u sljedećoj tablici.

Tablica broj 12

**Stečajevi i likvidacije u trgovačkim društvima
nastalim nakon pretvorbe društvenih
poduzeća**

Redni broj	Stečajevi i likvidacije	Broj trgovačkih društava	%
1.	da	345	22,17
2.	ne	1 211	77,83
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 11

U razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije, od ukupno 1 556 revidiranih društava, stečajni postupak pokrenut je nad 345 ili 22,17% društava.

Kako je razvojni program bio jedan od osnovnih dokumenata kojeg su društvena poduzeća bila obvezna dostaviti Agenciji Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj odnosno Hrvatskom fondu za privatizaciju u vrijeme pretvorbe, analizirano je ostvarenje ciljeva razvojnih programa nakon pretvorbe.

Razvojni program poduzeća bio je dokument koji je trebao sadržavati analitičko dokumentacijsku osnovu za donošenje odluka razvojnog karaktera, analizu razvojnih mogućnosti i sposobnosti poduzeća, sažetak analize tržišta, sažetak tehnološko-tehničkih razvojnih mogućnosti, organizacijska i lokacijska razvojna rješenja, rješenja za zaštitu čovjekove okoline, ocjenu izvodljivosti i financijske aspekte programa.

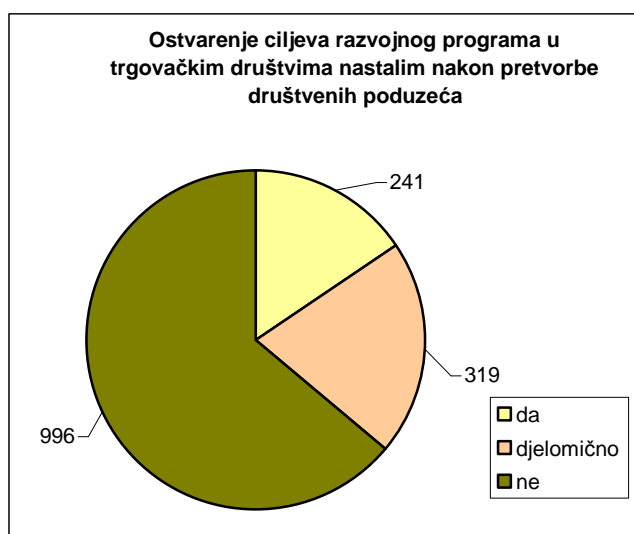
U Tablici broj 13 daju se podaci o broju društava koja su djelomično ili u cijelosti ostvarila ciljeve razvojnog programa i podaci o broju društava koja nisu ostvarila ciljeve razvojnog programa.

Tablica broj 13

Ostvarenje ciljeva razvojnog programa u trgovačkim društvima nastalim nakon pretvorbe društvenih poduzeća

Redni broj	Ostvarenje ciljeva razvojnog programa	Broj trgovačkih društava	%
1.	da	241	15,49
2.	djelomično	319	20,50
3.	ne	996	64,01
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 12

Od ukupno analiziranih 1 556 društava nastalih pretvorbom, 15,49% društava ostvarilo je ciljeve razvojnog programa, 20,50% društava ostvarilo je neke od postavljenih ciljeva, a najveći broj društava odnosno 64,01% nije ostvarilo ciljeve razvojnog programa.

Osim analize ostvarenja ciljeva razvojnog programa, analizirani su podaci iz financijskih izvještaja za 1991. i 2002. koji se odnose na ostvarenu dobit i iskazani gubitak.

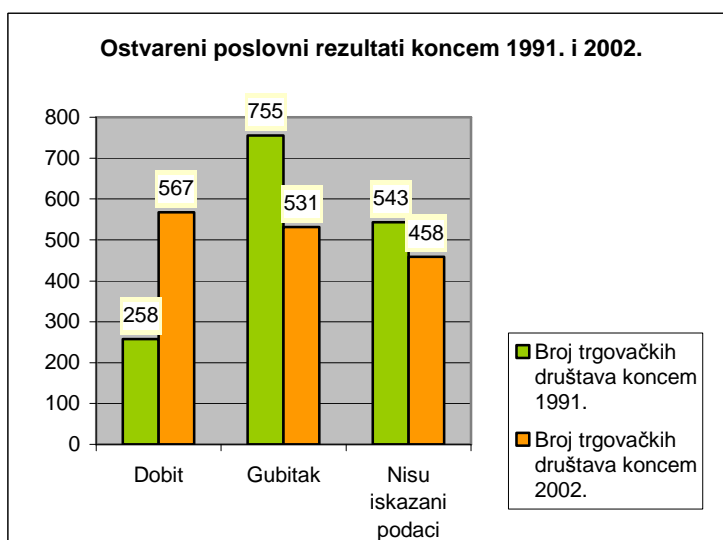
U Tablici broj 14 daju se podaci o ostvarenim poslovnim rezultatima koncem 1991. i koncem 2002.

Tablica broj 14

Ostvareni poslovni rezultati koncem 1991. i 2002.

Redni broj	Poslovni rezultat	Broj trgovačkih društava koncem 1991.	%	Broj trgovačkih društava koncem 2002.	%	Indeks
1.	dobit	258	16,58	567	36,44	219,77
2.	gubitak	755	48,52	531	34,13	70,33
3.	nisu iskazani podaci	543	34,90	458	29,43	84,35
UKUPNO		1 556	100,00	1 556	100,00	

Slika broj 13

Analiza pokazuje kako je koncem 1991. pozitivan financijski rezultat odnosno dobit iskazalo 258 ili 16,58% društvenih poduzeća, 755 ili 48,52% iskazalo je gubitak, a 543 ili 34,90% društvenih poduzeća nije iskazalo podatke o ostvareni rezultatima poslovanja za 1991.

Analiza podataka o poslovanja za 2002. pokazuje da je pozitivan financijski rezultat odnosno dobit ostvarilo 567 ili 36,44% društava, da je gubitak iskazalo 531 ili 34,13% društva, a da 458 ili 29,43% društava nije iskazalo podatke o ostvarenom poslovnom rezultatu za 2002.

Također, iz podataka navedenih u prethodnoj tablici vidljivo je da je značajno porastao broj društava koja su ostvarila pozitivan financijski rezultat, a da je smanjen broj društava koja su iskazala gubitak.

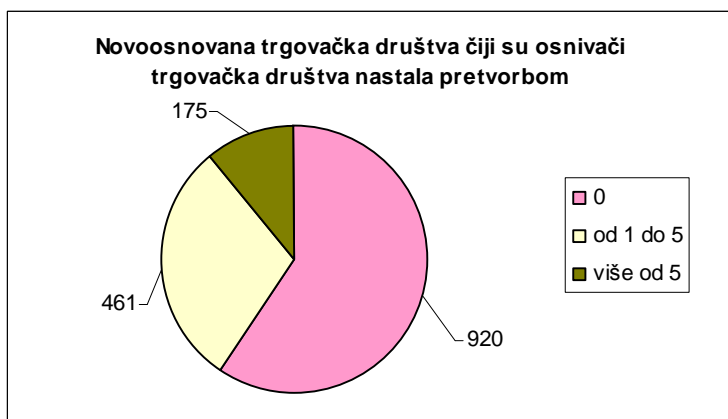
Neka društva nastala pretvorbom su u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije osnivala druga društva radi unapređenja poslovanja i povećanja profitabilnosti. U sljedećoj tablici daju se podaci o novoosnovanim društvima.

Tablica broj 15

**Novoosnovana trgovačka društva čiji su osnivači
trgovačka društva nastala pretvorbom**

Redni broj	Broj novoosnovanih trgovačkih društava	Trgovačka društva koja su osnovala nova društva	%
1.	0	920	59,13
2.	od 1 do 5	461	29,63
3.	više od 5	175	11,24
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 14

Od ukupno 1 556 revidiranih društava, 920 društava nije osnovalo nova društva, a 636 društava osnovalo je 2 194 nova društva, ili prosječno tri nova društva. Od toga, 461 društvo osnovano je 801 novo društvo, a 175 društava osnovalo je 1 393 nova društva.

Podaci o broju zaposlenika u novoosnovanim društvima u vrijeme revizije daju se u sljedećoj tablici.

Tablica broj 16

**Broj zaposlenika u novoosnovanim
društvima u vrijeme revizije**

Redni broj	Broj zaposlenika	Broj novoosnovanih društava	%
1.	0	1 863	84,91
2.	od 1 do 10	63	2,87
3.	od 11 do 50	68	3,10
4.	više od 50 zaposlenika	200	9,12
UKUPNO		2 194	100,00

U 2 194 novoosnovana društava bilo je 28 135 zaposlenika, odnosno prosječno 13 zaposlenika. Međutim, ako se analiziraju podaci iz prethodne tablice, stječe se sasvim druga slika o zapošljavanju. Tako, 1 863 ili 84,91% novoosnovanih društava nije imalo zaposlenika, što znači da je i funkciju direktora društva obavljala osoba koja nije bila u radnom odnosu u tom društvu, a 331 društvo imalo je zaposlenike. Od toga, 63 društva imala su od jedan do deset zaposlenika, 68 društava imalo je od jedanaest do 50 zaposlenika, a više od 50 zaposlenika imalo je 200 novoosnovanih društava.

Zbog poteškoća u poslovanju i nemogućnosti podmirivanja dospjelih obveza, pojedina društva nastala pretvorbom sanirana su na temelju odluka Vlade Republike Hrvatske. Sanacija je provedena u 97 društava, a u postupku sanacije ukupno je uloženo 8.812.158.873 kn.

Tablica broj 17

Trgovačka društva prema provedenim sanacijama

Redni broj	Sanacija provedena	Broj trgovačkih društava	%
1.	da	97	6,23
2.	ne	1 459	93,77
UKUPNO		1 556	100,00

Slika broj 15

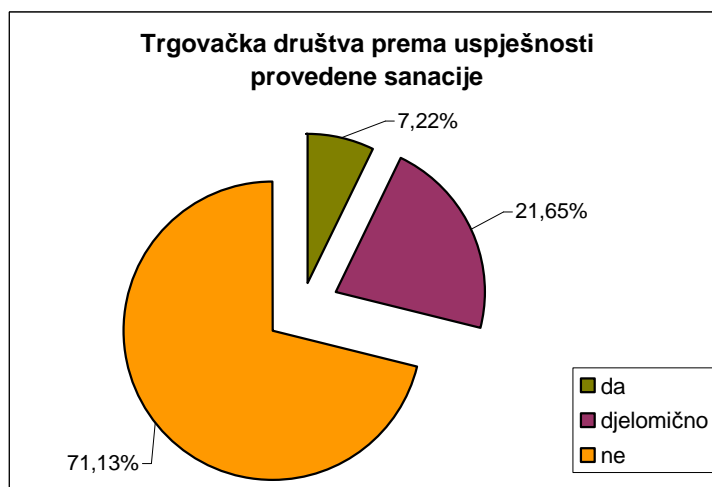
Analiza pokazuje da sanacija nije uspješno provedena u većem broju društava. Podaci o uspješnosti provedene sanacije daju se u Tablici broj 18.

Tablica broj 18

Trgovačka društva prema uspješnosti provedene sanacije

Redni broj	Sanacija uspješno provedena	Broj trgovačkih društava	%
1.	da	7	7,22
2.	djelomično	21	21,65
3.	ne	69	71,13
UKUPNO		97	100,00

Slika broj 16

Od 97 društava, sanacija je uspješno provedena u sedam društava, u 21 društvu sanacija je djelomično uspjela, a u 69 društava sanacija nije postigla očekivane rezultate, od čega je nad 49 društava pokrenut stečajni postupak, a 20 društava uz poteškoće nastavlja poslovanje.

Revizijom pretvorbe i privatizacije utvrđena je značajna vrijednost imovine koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća.

U nastavku analize daju se podaci koji se odnose na vrijednost imovine koja nije bila uključena u procjenu vrijednosti poduzeća ili je uključena u iznosu manjem od stvarno procijenjene vrijednosti i precijenjene obveze.

Tablica broj 19

**Vrijednost imovine koja nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća
ili je uključena u iznosu manjem od stvarno procijenjene vrijednosti
i procijenjene obveze**

u DEM

Redni broj	Opis	Vrijednost imovine koja nije uključena u procijenjenu vrijednost poduzeća	Uključena imovina, ali manje procijenjene vrijednosti	Revalorizacija otplaćenih kredita odnosno procijenjene obveze	Ukupno
1.	zemljište	263.866.783,18	63.125.259,63	0,00	326.992.042,81
2.	građevinski objekti	28.437.179,80	1.548.275,00	0,00	29.985.454,80
3.	potraživanja	26.728.197,08	19.598.861,80	0,00	46.327.058,88
4.	druga imovina	165.708.074,43	40.047.634,57	0,00	205.755.709,00
5.	obveze	0,00	0,00	355.991.869,00	355.991.869,00
UKUPNO		484.740.234,49	124.320.031,00	355.991.869,00	965.052.134,49

Revizijom procesa pretvorbe i privatizacije utvrđeno je da su pojedina društvena poduzeća iskazala manju procijenjenu vrijednost u odnosu na vrijednost koju su trebali iskazati, te je temeljni kapital društava nastalih nakon pretvorbe iskazan manje za 965.052.134,49 DEM, što čini 3,95 % vrijednosti temeljnog kapitala društvenih poduzeća u vrijeme pretvorbe.

Prema podacima iz Tablice broj 19, u procjenu vrijednosti poduzeća nije uključena imovina u vrijednosti 484.740.234,49 DEM. Od toga se na procijenjenu vrijednost zemljišta odnosi 263.866.783,18 DEM, građevinskih objekata 28.437.179,80 DEM, potraživanja 26.728.197,08 DEM, te druge imovine 165.708.074,43 DEM. Procijenjena vrijednost druge imovine odnosi se na procjenu vrijednosti opreme, zaliha i postrojenja. Manje procijenjena vrijednost imovine uključene u procjenu vrijednosti poduzeća iznosi 124.320.031,00 DEM. Također, nerealno su iskazane obveze za revalorizirane kredite u iznosu 355.991.869,- DEM, što je umanjilo procijenjenu vrijednost poduzeća za navedeni iznos.

Za dio imovine koja nije procijenjena i nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća, nisu poznate cijene te navedena imovina nije procijenjena. To se odnosi na zemljište površine 2 774 577 m² i objekte površine 89 265,97 m².

Navedena imovina pripada Hrvatskom fondu za privatizaciju u skladu s odredbama članka 47. Zakona o privatizaciji, kojim je određeno da dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednosti društvenog kapitala pravne osobe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, prenose se Hrvatskom fondu za privatizaciju, ako ne postoje razlozi za obnovu postupka, odnosno ako prijenos ne utječe na postojeću tehnološku cjelinu.

6. Primjena članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije

Odredbom članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, propisano je da Državni ured za reviziju podnosi prijavu nadležnom državnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu ako u postupku revizije utvrdi postojanje radnji koje imaju obilježja kaznenog djela, privrednog prijestupa ili prekršaja.

Zakon o pretvorbi društvenih poduzeća nema kaznenih odredbi, a odredbe članka 43. Zakona o privatizaciji propisuju novčanu kaznu za četiri prekršajna djela, tako da za veći broj utvrđenih nepravilnosti nije moguće podnijeti prijave jer nisu predviđene kao kažnjive radnje.

Odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o preuzimanju trgovačkih društava, koji se primjenjuju od 25. srpnja 2002., propisana je obveza za stjecatelja dionica da obavijesti Komisiju za vrijednosne papire o promjenama u strukturi dioničara, odnosno objavi ponudu za preuzimanje društva ukoliko stekne ili otpusti dionice javnog dioničkog društva.

Zakon o tržištu vrijednosnih papira uvjetuje obvezu prijavljivanja promjene strukture vlasništva dionica Komisiji za vrijednosne papire i obvezu objavljivanja ponude za preuzimanje društva, činjenicom da stjecatelj stječe dionice javnog dioničkog društva. Zakon ujedno propisuje i kriterije koji moraju biti ispunjeni da bi se društvo izdavatelj dionica smatralo javnim dioničkim društvom (dionice se izdaju javnom ponudom, temeljni kapital iznad 30.000.000,00 kn i 100 dioničara). Veći broj nepravilnosti koje su na temelju mjerodavnih propisa u vrijeme njihovog počinjenja utvrđene kao kažnjive, prema odredbama novog Zakona nemaju kažnjiva obilježja, te za njih nisu podnesene prijave. O nepravilnostima koje se odnose na obvezu objavljivanja ponuda za preuzimanje društva, Državni ured za reviziju izvijestio je Komisiju za vrijednosne papire.

U većini slučajeva za nepravilnosti koje imaju obilježja prekršaja nastupila je zastara jer je rok zastare za prekršaje godinu dana. S obzirom da je većina poduzeća pretvorena tijekom 1992. i 1993., a da je Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije donesen u 2001., u većem broju slučajeva za kažnjiva djela nastupila je zastara.

Obavljanjem revizije pretvorbe i privatizacije utvrđeno je ukupno 1 936 nepravilnosti. Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti, 1 215 nema obilježje kažnjivog djela, odnosno zakonima nisu propisane sankcije.

Od preostale 721 utvrđene nepravilnosti, osnovano se sumnja kako 271 nepravilnost ima obilježje kaznenog djela, deset nepravilnosti ima obilježje privrednog prijestupa, 237 obilježje prekršaja, a 203 nepravilnosti nakon donošenja novog Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima nemaju obilježja kažnjivog djela.

Za nepravilnosti za koje je ocijenjeno kako postoji osnovana sumnja da imaju obilježja kaznenog djela, podnesena je 71 kaznena prijava nadležnom državnom odvjetništvu.

Također, za nepravilnosti za koje je ocijenjeno kako postoji osnovana sumnja da imaju obilježja kaznenog djela, ali s obzirom na vrijeme počinjenja radnje, odnosno nedovoljan broj dokaza za opisano činjenično stanje, umjesto kaznene prijave, u dogovoru s Državnim odvjetništvom, dostavljeno je nadležnom odvjetništvu 107 prijava u obliku izvješća, sa svim elementima koje sadrži i kaznena prijava.

Prijave i izvješća podnesena su neovisno kada je počinjena radnja koja ima obilježje kaznenog djela, odnosno bez utvrđivanja je li nastupila zastara.

Kaznene prijave nisu podnesene u slučaju ako je prijava ranije podnesena po istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, odnosno ako po donošenju novog zakona utvrđena nepravilnost nije imala obilježje kaznenog djela. Prije obavljanja revizije bile su podnesene 93 kaznene prijave, odnosno vodili su se postupci.

Ocijenjeno je kako postoji osnovana sumnja da 237 nepravilnosti ima obilježja prekršaja. Za nepravilnosti koje imaju obilježja prekršaja podneseno je 78 prekršajnih prijava. U prvom i drugom izvještajnom razdoblju, bez obzira na vrijeme počinjenja odnosno zastaru podneseno je 75 prekršajnih prijava. Za nepravilnosti utvrđene u narednim izvještajnim razdobljima podnesene su tri prijave, jer je kod drugih prekršaja zbog protoka vremena nastupila zastara.

Za deset nepravilnosti ocijenjeno je kako imaju obilježja privrednog prijestupa. Od 1. listopada 2002. prema odredbama Zakona o prekršajima, počinjene radnje koje imaju obilježja privrednog prijestupa smatraju se prekršajima, te je za počinjene radnje koje su imale obilježja privrednog prijestupa podneseno pet prijava za privredni prijestup, a pet za prekršaj.

U ovom izvještajnom razdoblju (od prosinca 2003. do rujna 2004.), obavljena je revizija 287 društvenih poduzeća i revizija prodaje dionica i udjela iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju, od čega je kod 216 revidiranih subjekata utvrđeno 507 nepravilnosti, a kod 71 revidiranog subjekta nisu utvrđene nepravilnosti. Od utvrđenih nepravilnosti, za 69 je postojala osnovana sumnja da su u vrijeme nastanka imale obilježja kaznenog djela, ali donošenjem novih zakona 49 nepravilnosti nema obilježje kaznenog djela.

Od 20 nepravilnosti za koje se osnovano sumnja kako imaju obilježja kaznenog djela podneseno je 12 prijava, od čega tri u obliku prijave, devet u obliku izvješća, dok za osam nepravilnosti nisu podnesene prijave, jer su ranije po istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi podnesene prijave. Od 119 nepravilnosti koje imaju obilježja prekršaja, donošenjem novih zakona, 80 nema obilježja prekršaja. Za 38 nepravilnosti nastupila je zastara pokretanja prekršajnog postupka, a za jednu nepravilnost koja ima obilježje prekršaja podnesena je prijava.

U tablici u nastavku daje se pregled subjekata i podnesenih prijava u posljednjem izvještajnom razdoblju.

Tablica broj 20

Pregled podnesenih prijava po subjektima

Redni broj	Naziv revidiranog subjekta	Obilježja nepravilnosti				
		Kaznena obilježja			Obilježja prekršaja	
		Postoji prijava	Podnesena prijava	Podnesena prijava u obliku izvješća	Podnesena prijava za prekršaj	Nastupila zastara za pokretanje prekršajnog postupka
1.	Adriachem, Kaštel Sućurac		1			
2.	Autoremont, Zagreb					1
3.	Cetra, Zagreb			1		
4.	Croatia pumps, Karlovac					1
5.	Cvjećarstvo, Rijeka			1		
6.	Dalmacijaturist, Split					2
7.	DIP Pilana, Ogulin	1				
8.	DIP Stolarija, Ogulin	1				
9.	Domet, Zagreb					1
10.	Dubrovkinja nuova, Dubrovnik			2		1
11.	Dubrovnik Shopping Centers Poduzeće za unutarnju i vanjsku trgovinu, Dubrovnik					1
12.	Dubrovkinja Župa-Konavle, Dubrovnik					1
13.	Dunav, Beli Manastir					1
14.	Elektromehanika-Sklad, Zadar					1
15.	EP 64, Zagreb					1
16.	Ghetaldus, Zagreb					1
17.	Gradski magazin, Zagreb					1
18.	Hotelsko turističko poduzeće Cavtat, Cavtat		1			
19.	Informator, Zagreb					1
20.	Jadroinspekt, Rijeka	2				
21.	Krkplastika, Krk					1
22.	Lim metalna industrija, Zagreb					2
23.	Mehanika, Pula	1				1
24.	Metal, Rijeka			1		1
25.	Mljekara, Split	1				

Redni broj	Naziv revidiranog subjekta	Obilježja nepravilnosti				
		Kaznena obilježja			Obilježja prekršaja	
		Postoji prijava	Podnesena prijava	Podnesena prijava u obliku izvješća	Podnesena prijava za prekršaj	Nastupila zastara za pokretanje prekršajnog postupka
26.	Neretva, Opuzen		1			
27.	NIŠP, Varaždin					1
28.	Osijek-Koteks, Osijek					1
29.	Plobest, Ploče					1
30.	Podravina, Donji Miholjac			1		1
31.	Poljoprivreda – Blato, Blato				1	
32.	Poljoprivreda Lipik, Lipik					1
33.	Poljoprivredno poduzeće Retkovci, Retkovci			1		
34.	Poljoprivredno prehrambeni kombinat, Nova Gradiška	1				
35.	Ponos, Zagreb					1
36.	Progres, Beli Manastir					1
37.	Raša, Labin					1
38.	Ribnjačarstvo Poljana, Ribnjaci Poljana					1
39.	Sardina, Postira					1
40.	Servistranspot, Zagreb					1
41.	Slavonijaradinost, Nova Gradiška	1				1
42.	TLM Tvornica metala, Šibenik					1
43.	Trgovačko poduzeće Opatija, Opatija					1
44.	Velepromet, Otočac			1		
45.	Vinilplastika, Zadar					1
46.	Virovitičanka, Virovitica					1
47.	Voćarsko-vinogradarska stanica, Zagreb					1
48.	Vodogradnja, Varaždin					1
49.	Zagrebačka industrija svile, Zagreb			1		
50.	Zagrebkart, Zagreb					1
UKUPNO		8	3	9	1	38

7. Posebna mišljenja Državnog ureda za reviziju o ispravnosti provedene pretvorbe i privatizacije

Prema odredbama članka 19. stavak 2. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, nadležno tijelo za reviziju izdaje posebno mišljenje kojim se potvrđuje ispravnost provedene pretvorbe i privatizacije. Mišljenje se izdaje kada se u postupku revizije utvrdi da su postupci pretvorbe i privatizacije provedeni u skladu sa zakonom i drugim propisima, te da nije došlo do povrede odredbi članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, što podrazumijeva da su postignuti ciljevi utvrđeni razvojnim programom i ciljevi propisani odredbama članka 1. Zakona o privatizaciji, te da u postupku privatizacije nije došlo do značajnih povreda odredbi Zakona o privatizaciji.

Nakon donošenja posebnog mišljenja, za istu pravnu osobu ne može se pokrenuti postupak revizije pretvorbe i privatizacije, osim u slučaju ako se dođe do novih činjenica i dokumenata koji upućuju na povredu zakona u postupku pretvorbe i privatizacije, a za koje se u postupku revizije nije znalo ili nije moglo znati.

Na temelju ocjene postupaka pretvorbe i privatizacije, te ostvarivanja ciljeva iz razvojnog programa i ciljeva utvrđenih odredbama članka 1. Zakona o privatizaciji, Državni ured za reviziju dao je mišljenja o postupcima pretvorbe i privatizacije kojima su obuhvaćeni:

- odluka o pretvorbi,
- razvojni program i provedba razvojnog programa,
- program pretvorbe i provedba programa pretvorbe,
- elaborat o procjeni vrijednosti poduzeća,
- rješenje o suglasnosti na pretvorbu i provedba rješenja,
- promjene vlasničke strukture, te
- podaci o poslovanju, uključujući i poslovanje s vlasnički povezanim društvima.

Od početka primjene Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, odnosno od svibnja 2001. do konca rujna 2004., Državni ured za reviziju dao je mišljenje za ukupno 75 subjekata, kojima se potvrđuje ispravnost pretvorbe i privatizacije.

U nastavku se daje popis subjekata iz posljednjeg izvještajnog razdoblja, za koje je Državni ured za reviziju dao mišljenje u skladu s odredbom članka 19. stavak 2. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije:

Boris Kidrič, Pula,
 Brestovac drvni kombinat Garešnica, Garešnički Brestovac,
 Dimo, Zadar,
 Ekran, Split,
 Elektromehanika, Rijeka,
 INA-Konzalting, Zagreb,
 Lada, Zagreb,
 Luka, Zadar,
 Neon, Vrsar,
 Pounje, Hrvatska Kostajnica,
 Prvi maj, Laslovo i
 Zagreb-Montaža, Zagreb.

8. Zaključak

Od početka primjene Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, odnosno od svibnja 2001. do konca rujna 2004., Državni ured za reviziju obavio je reviziju pretvorbe i privatizacije po zahtjevima podnositelja ili prema odredbama članka 6. i članka 7. istog Zakona u 1 006 društvenih poduzeća, reviziju procesa kuponske privatizacije za 471 društvo, reviziju procesa zamjena dionica i udjela između Hrvatskog fonda za privatizaciju, mirovinskih fondova i drugih pravnih i fizičkih osoba za 770 društava, reviziju davanja dionica ili udjela na upravljanje za 28 društava, reviziju postupaka prodaje dionica i udjela iz portfelja fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja za 498 društava i reviziju prodaje dionica i udjela iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju. S obzirom da su pojedina društva za koje je obavljena revizija po zahtjevima podnositelja, sudjelovala i u procesu kuponske privatizacije, procesu zamjena dionica i davanju dionica na upravljanje, u navedenom razdoblju revizijom je obuhvaćeno ukupno 1 556 društvenih poduzeća.

Temeljni kapital trgovačkih društava, nastalih pretvorbom spomenutih društvenih poduzeća, u vrijeme pretvorbe iznosio je 24.438.319.078,- DEM ili prosječno 15.705.860,59 DEM. Kapital istih društava u vrijeme obavljanja revizije iznosio je 20.503.829.481,- DEM, što je za 3.934.489.597,- DEM ili 16,10% manje u odnosu na vrijednost u vrijeme pretvorbe.

Spomenuta društva u vrijeme pretvorbe imala su 635 373 zaposlenika ili prosječno 408 zaposlenika, a u vrijeme revizije 248 698, što je za 386 675 zaposlenika manje u odnosu na broj zaposlenika u vrijeme pretvorbe.

Prosječna vrijednost kapitala istih društava u vrijeme revizije iznosi 13.177.268,30 DEM, a prosječan broj zaposlenika je 160.

Prema podacima iz sudskog registra, u tijeku je, ili je završen stečajni postupak za 345 ili 22,17% društava obuhvaćenih revizijom.

Revizijom procesa pretvorbe i privatizacije utvrđeno je da su pojedina društvena poduzeća iskazala procijenjenu vrijednost manju od vrijednosti koju su trebali iskazati, te je iz tog razloga i temeljni kapital društava nastalih nakon pretvorbe iskazan manje za 965.052.134,49 DEM, što čini 3,95 % vrijednosti temeljnog kapitala u vrijeme pretvorbe. Od toga se na imovinu koja nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća odnosi 484.740.234,49 DEM (na procijenjenu vrijednost zemljišta odnosi se 263.866.783,18 DEM, građevinskih objekata 28.437.179,80 DEM, potraživanja 26.728.197,08 DEM, te druge imovine - postrojenja, oprema i zalihe u vrijednosti 165.708.074,43 DEM), na imovinu koja je uključena u procjenu vrijednosti poduzeća ali po manjoj vrijednosti odnosi se 124.320.031,00 DEM, a na nerealno iskazane obveze za revalorizirane kredite odnosi se 355.991.869,- DEM, što je umanjilo procijenjenu vrijednost poduzeća za navedeni iznos.

Za dio imovine koja nije procijenjena i nije uključena u procjenu vrijednosti poduzeća, nisu poznate cijene. To se odnosi na zemljište površine 2 774 577 m² i objekte površine 89 265,97 m².

Navedena imovina pripada Hrvatskom fondu za privatizaciju u skladu s odredbama članka 47. Zakona o privatizaciji, kojim je određeno da dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednosti društvenog kapitala pravne osobe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, prenose se Hrvatskom fondu za privatizaciju, ako ne postoje razlozi za obnovu postupka, odnosno ako prijenos ne utječe na postojeću tehnološku cjelinu.

Razvojni program bio je jedan od osnovnih dokumenata kojeg su društvena poduzeća bila obvezna dostaviti u vrijeme pretvorbe Agenciji Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj odnosno Hrvatskom fondu za privatizaciju, a sadržavao je analitičko dokumentacijsku osnovu za donošenje odluka razvojnog karaktera, analizu razvojnih mogućnosti i sposobnosti poduzeća, sažetak analize tržišta, sažetak tehnološko-tehničkih razvojnih mogućnosti, organizacijska i lokacijska razvojna rješenja, rješenja za zaštitu čovjekove okoline, ocjenu izvodljivosti i financijske aspekte programa.

Od 1 556 revidiranih subjekata, ciljeve razvojnog programa ostvarilo je 241 ili 15,49% društava, 319 ili 20,50% društava ostvarilo je neke od ciljeva, a 996 ili 64,01% društava nije ostvarilo ciljeve razvojnog programa. Analiza ostvarenja ciljeva razvojnog programa pokazala je također da su neka društvena poduzeća planirala smanjenje broja zaposlenika odnosno da su imali višak zaposlenika te zastarjelu tehnologiju i opremu. U onim društvima u kojima nije obavljeno dodatno ulaganje jer nisu pronađeni odgovarajući ulagači ili zbog nedostatka vlastitih financijskih izvora, došlo je do smanjenja vrijednosti kapitala i smanjenja broja zaposlenika.

Prema podacima iz razvojnih programa za 1 556 revidiranih subjekata, 106 društvenih poduzeća iskazalo je višak od 23 882 zaposlenika, a 307 društvenih poduzeća imalo je zastarjelu opremu ili tehnologiju.

Međutim, okolnosti u kojima se provodila pretvorba i privatizacija društvenih poduzeća utjecale su na smanjenje broja zaposlenika i vrijednosti kapitala te poslovanje društava nastalih pretvorbom. Pretvorba i privatizacija društvenih poduzeća započela je 1991. To je bilo vrijeme početka Domovinskog rata, kada je dio Republike Hrvatske bio okupiran, kada se značajan broj društvenih poduzeća nalazio na okupiranom ili ratom zahvaćenom području, što je imalo za posljedicu da je u tim društvenim poduzećima naknadno provedena pretvorba i privatizacija, da je dio imovine zbog ratnih djelovanja bio uništen, a poduzeća nisu poslovala ili su poslovala u otežanim uvjetima zbog gubitka tržišta. Prema podacima koji su prikupljeni u postupku revizije, od 1 556 društvenih poduzeća, 85 se nalazilo na okupiranom području, a 312 na ratom zahvaćenom području. Od ukupnog broja društvenih poduzeća, 237 u elaboratu o procjeni vrijednosti poduzeća iskazalo je ratnu štetu u iznosu 1.532.543.598,- DEM, a 572 društvena poduzeća su zbog prekida suradnje s poslovnim partnerima iz drugih republika bivše države izgubila tržište, što je izravno utjecalo na smanjenje njihovih poslovnih rezultata.

Jedan od zadataka Državnog ureda za reviziju odnosio se na provjeru je li u postupku pretvorbe i privatizacije došlo do povrede odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, Zakona o privatizaciji, Zakona o društvenom kapitalu ili posebnih zakona. Obavljanjem tog zadatka, utvrđeno je 1 936 nepravilnosti koje su nastale u razdoblju od pretvorbe do obavljanja revizije i odnose se na:

- proces pretvorbe (dio imovine nije uključen u procjenu; potraživanja poslovnih banaka pretvorena su u udjele na temelju revalorizacije već otplaćenih kredita; dokapitalizacija nije obavljena u skladu s programom pretvorbe ili uložena sredstva nisu namjenski utrošena);
- proces privatizacije (društvo je iz svojih sredstava financiralo dioničare kod kupnje dionica; za stjecanje vlastitih dionica nisu bili ispunjeni zakonski uvjeti; korištena su upravljačka prava na temelju prenesenih neotplaćenih dionica od malih dioničara); te na
- poslovanje društava nastalih pretvorbom (prodaja imovine koja nije uključena u procjenu; pripadajuća dividenda nije uplaćena u korist Hrvatskog fonda za privatizaciju; sanacija nije provedena u skladu s programom sanacije).

Kod 75 subjekata, u postupku revizije ocijenjeno je da su pretvorba i privatizacija provedene u skladu s odredbama članka 1. i članka 8. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, te je u skladu s odredbom članka 19. stavak 2. istog Zakona, Državni ured za reviziju dao mišljenje kojim se potvrđuje ispravnost provedene pretvorbe i privatizacije.

Revizijom pretvorbe i privatizacije predviđeno je davanje ocjene jesu li ostvareni ciljevi utvrđeni člankom 1. Zakona o privatizaciji koji se odnose na brži gospodarski rast, očuvanje produktivne zaposlenosti, tehnološku modernizaciju, unošenje novih, modernih i učinkovitih metoda i vještina menadžmenta i druge ciljeve. Na temelju prethodnih podataka, proizlazi da procesom pretvorbe i privatizacije u većini slučajeva navedeni ciljevi nisu ostvareni. To potvrđuju sljedeće činjenice: vrijednost kapitala analiziranih društava u vrijeme obavljanja revizije manja je za 16,01% u odnosu na vrijednost kapitala u vrijeme pretvorbe, smanjen je ukupni broj zaposlenika, 22,17% društava otvoren je stečajni postupak, a razvojni program nije ostvarilo 64,01% društava.

Zagreb, rujan 2004.

GLAVNI DRŽAVNI REVIZOR

Šima Krasić, dipl. oec.